

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ

ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

ANİMASYON İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ SOSYAL
BİLGİLER DERSİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

ELİF YILDIRIM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2023

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANİMASYON İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN
ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF YILDIRIM

Danışman
Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

ANTALYA, 2023

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Aralık, 2023

Elif YILDIRIM

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Elif YILDIRIM'ın bu çalışması 05.01.2024 tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan

: Prof. Dr. Ahmet KÖÇ

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Üye

: Doç. Dr. Fisun BOZKURT OURİLA

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Üye (Danışman)

: Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Animasyon ile Zenginleştirilmiş Sosyal Bilgiler dersinin Etkinliğinin İncelenmesi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

TEŞEKKÜR

Öğrencilik hayatım boyunca bilgi birikimiyle yoluma ışık tutan ve tez sürecim boyunca her zaman yanımda olduğunu hissettiren hayattaki mütevazî duruşunu her zaman örnek aldığım danışmanım Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA'ya en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tüm bu süreç boyunca beni motive eden maddî manevî desteklerini asla esirgemeyen ve hayatta edindiğim ve edineceğim tüm başarılarımda emeği büyük olan sevgili ailem; babam Mithat Yıldırım'a, annem Ümit Yıldırım'a ve canım ablam Melike Yıldırım'a sonsuz teşekkür ederim. Araştırmanın, sosyal bilgiler eğitim ve öğretimine fayda sağlaması dileğiyle...

Elif YILDIRIM

Aralık , 2023

ÖZET

ANİMASYON İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

YILDIRIM, Elif

Yüksek Lisans, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

Aralık, 2023, 74 Sayfa

Araştırmada, Öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamı deneyimlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Antalya ilinin Muratpaşa İlçesine bağlı bir ortaokulda eğitimine devam eden 38 öğrenci ve bu 38 öğrencinin sosyal bilgiler branşında öğretmenliğini yapan 2 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinde sıkça tercih edilen temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin animasyon etkinliklerini eğlenceli ve ilgi çekici buldukları, kullanılan animasyonların merak uyandırıcı olduğu ve bu etkinliklerin öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve akılda kalıcılığı artırdığı, aynı zamanda öğrencileri derse karşı motive ettiği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin çoğunlukla hem sosyal bilgiler hem de diğer derslerde animasyonlardan yararlanılmasına devam edilmesini istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler açısından bakıldığında derslere olan ilgiyi artırdığı, öğretmenler için hem derse giriş aşamasında dikkat çekme amacıyla kullanılabileceği hem de konunun kavranması açısından pekiştireç olarak kullanılabileceği ortaya çıkmıştır. Bunun yanında öğretmenlerin sosyal bilgiler ders içeriğindeki soyut konuları somutlaştırmak ve konuları öğrenciler için görselleştirmek adına da animasyonlardan sıkça yararlanmayı tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrenciler ve öğretmenler tarafından sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamı geneli itibarıyla olumlu görüşlerle değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Animasyon, Sosyal Bilgiler, Öğretim Teknolojisi

ABSTRACT

EXAMINING THE EFFECTIVENESS OF SOCIAL STUDIES LESSON ENRICHED WITH ANIMATION

YILDIRIM, Elif

Master's Degree, Department of Turkish and Social Sciences Education, Social Studies
Education Program

Supervisor: Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

December, 2023, 74 Pages

The study examined the views of students and teachers on technology-enhanced learning environments in social studies instruction. The study group consisted of 38 students attending a middle school in the Muratpaşa district of Antalya province during the 2022-2023 academic year, along with 2 social studies teachers teaching in the social studies department. The study employed the basic qualitative research design commonly preferred in qualitative research methods.

In order to collect data for the research, a semi-structured interview form developed by the researcher was utilized. Content analysis method, one of the qualitative analysis methods, was employed for the analysis of the collected data. According to the research findings, students found the animation activities enjoyable and engaging, and the animations used were found to be stimulating. These activities were found to facilitate learning, enhance retention, and motivate students to participate in the class. Additionally, it was concluded that the majority of students expressed a desire for continued use of animations not only in social studies but also in other subjects.

From the perspective of teachers, it has been revealed that the use of technology enhances interest in lessons. Teachers can utilize animations not only to capture students' attention at the beginning of the class but also as reinforcing tools for understanding the subject matter. Additionally, teachers prefer to use animations frequently to concretize abstract topics and visualize concepts for students in the content of social studies. As a result, the technology-enhanced learning environment in social studies instruction was generally evaluated positively by both students and teachers who participated in the research.

KeyWords: *Animation, Social Studies, Instructional Technology*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar (Varsayımlar).....	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar.....	3

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Eğitim.....	4
2.1. Öğretimin Tanımı.....	6
2.2. Sosyal Bilgiler Eğitimi.....	8
2.2.1.Sosyal Bilgiler Tanımı.....	10
2.2.2.Sosyal Bilgiler Dersinin Amacı.....	12
2.2.3.Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	13
2.2.3.1.Vatandaşlık Aktarımı Olarak.....	14
2.2.3.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	14
2.2.3.3. Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	14

2.3.1. Animasyonla Eğitim.....	15
2.3.2. Animasyon.....	16
2.3.3. Animasyon Hazırlamada Dikkat Edilmesi Gerekenler.....	17
2.4.1. İlgili Araştırmalar.....	17
2.4.1.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	18
2.4.1.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	19

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	32
3.2. Çalışma Grubu	32
3.3. Veri Toplama Aracı.....	33
3.4. Veri Toplanma süreci.....	33
3.5. Araştırmacının Rolü	34
3.6. Uygulama süreci.....	23
3.7. Verilerin Analizi	24

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	27
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	33
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	35
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	36
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	39
4.7. Yedinci Alt probleme İlişkin Bulgular	40

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1.1. Sonuç Ve Tartışma.....	41
6.1. Öneriler	45
6.1.2 Araştırmacıya Yönelik Öneriler.....	46
6.1.3. Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler.....	46
6.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Yönelik Öneriler.....	46
6.1.5. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Yönelik Öneriler.....	46
KAYNAKÇA	56
EKLER	65
EK 1) Animasyon videolarına ait bazı fotoğraflar.....	65
EK 2) Öğrencilerin Animasyonları İzlediği Anlardan Birine Ait Fotoğraflar.....	66
EK 3) Görüşme Formu-1.....	67
EK 4) Görüşme Formu-2.....	68
EK 5) Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu İzni.....	69
EK 6) Uygulama İzni	70
EK 7) Bildirim Formu	71
ÖZGEÇMİŞ.....	72
İNTİHAL RAPORU.....	73

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1) Uygulama Süreci Adımları.....	24
Tablo 2) Sosyal Bilgiler Dersinde Daha Önce Animasyonlarla Karşılaşmalarına İlişkin Görüşleri.....	27
Tablo 3) Katılımcıların Ders İçinde Animasyonlarla İlk Karşılaştığında Aklından Geçenler.....	28
Tablo 4) Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Animasyonların Kullanılmasının Dersi Öğrenme Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri.....	30
Tablo 5) Katılımcıların İzledikleri Animasyonlara Beğenileri ve Derse Katkıları Üzerine Görüşleri.....	32
Tablo 6) Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Animasyon Kullanımının Avantajlarına İlişkin Görüşleri.....	33
Tablo 7) Katılımcıların Animasyonların Kullanımının Devam Etmesi Konusundaki Görüşleri.....	35
Tablo 8) Katılımcıların Derslerde Animasyon Kullanımıyla İlişkin Düşünceleri.....	36
Tablo 9) Katılımcıların Yapılan Uygulamadan Sonra Görüşlerindeki Değişime İlişkin Görüşleri.....	37
Tablo 10) Katılımcıların Animasyonların Sosyal Bilgiler Öğretimine Katkıları Konusundaki Görüşleri.....	37
Tablo 11) Katılımcıların Sosyal Bilgiler Derslerinde Animasyon Kullanmanın Olumlu Yanlarına ilişkin Görüşleri.....	38
Tablo 12) Sosyal Bilgiler Derslerinde Animasyon Kullanmanın Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri.....	38
Tablo 13) Katılımcıların Sosyal Bilgiler Derslerinde Animasyon Kullanımıyla İlgili Yaşamış Oldukları Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 14) Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlara Ürettikleri Çözümlere İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 15) Katılımcıların Animasyonları Dersin Hangi Aşamasında Kullanmayı Uygun Gördüklerine ve Sebebine İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 16) Katılımcıların Derslerde Hangi Amaçla Animasyon Kullanımını Tercih Ettiklerine İlişkin Görüşleri.....	40

Tablo 17) Katılımcıların Animasyonların Sosyal Bilgiler Derslerinde Etkili Bir Biçimde Kullanılabilmesine İlişkin Görüşleri.....	40
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt	: Aktaran
B.t.	: Bilinmeyen tarih
Bkz.	: Bakınız
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
EÖ	: Erkek Öğrenci
KÖ	: Kız Öğrenci
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
NCSS	: National Council for The Social Studies/Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi
TDK	: Türk Dil Kurumu
Vb.	: Ve benzeri

BÖLÜM I

Giriş

Bu bölümde, araştırmanın dayandığı problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, belli başlı tanımlar ile araştırmanın sınırlılıkları belirtilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Sosyal bilgiler öğretim programını tarihsel olarak incelediğinde insanın maddi ve doğal dünya üzerindeki faaliyetlerini merkeze aldığını görülmektedir (Nelson, Segall & Durham, 2021). Bu çağın ihtiyaçlarını karşılayarak bilişim teknolojilerine uyum sağlayabilen ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilen vatandaşlar yetiştirme açısından sosyal bilgiler dersi önemli bir görev edinmektedir (Karaman & Akbaba, 2020). Multidisipliner bir anlayışla oluşturulan sosyal bilgiler dersi, içindeki birçok kavram ve birbiriyle ilişkili sayısız değişken ve bunların aralarındaki bağlantı nedeniyle çok sayıda soyut ifade barındırmaktadır (Cuenca López, Myriam, & Cáceres, 2010). Öğrencilerin, öğrenmelerini kalıcı hale getirmesi için bilgi ve kavramları zihninde somutlaştırabilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Kılıç (2020), Bu bağlamda bilgi ve kavramların zihninde görselleştirilmesi bunun en önemli basamağı olduğunu ve ders kitapları, PowerPoint sunuları, haritalar gibi ders materyalleri de bu amaçla kullanıldığını belirtmektedir. Ancak bu ders materyallerinin öğrencinin ilgisini çekerek derse karşı motivasyonunu arttırması dersin işleyiş şekline de etki eden önemli bir unsurdur.

Teknolojinin içine doğan bu nesil eski yöntem ve teknikleri sıkıcı bulabilmektedir. Bu öğrencilere hitap edebilmek için kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Yenilikçi öğretim yöntem ve tekniklerini geliştirmek için günümüzde yeterli teknolojik imkân ve materyal bulunmaktadır (Savaş, Güler, Kaya, Çoban & Güzel, 2021). Teknolojinin en önemli faydalarından biri öğrenci motivasyonunu artırma potansiyeline sahip olmasıdır (Anderson, 2000, Akt: Heafner, 2004). Bu noktada geleneksel yaklaşımla oluşturulan öğretmenin merkezde olduğu sınıf yapısında öğrenciler için sosyal bilgiler dersi ilgi arttırıcı bir seçenek olmaktan çıkmaktadır. Çünkü bu noktada öğrencinin dersi öğrenmekle ilgili tek motivasyonu konunun sınavda çıkması olacaktır. Çakmak (2016) çalışmasında eğitici ortamların daha motive edici şekilde dijitalleştirilerek kullanılabileceğini belirtmiştir. Bu noktada teknolojinin kullanılması eğitimcilere öğrencilerin dikkatini çekmesi konusunda fayda sağlayacaktır. Teknolojinin öğrenci motivasyonunu arttırmasındaki neden ve bunun yanı sıra öğrencinin öğrenimini pozitif yönde etkileme potansiyeline sahip olmasının sebebi de doğru kullanımında dersin ilgi çekiciliğini

arttırmasıdır (Heafner, 2004). Teknolojinin böyle bir potansiyele sahip olabilmesi bile teknolojiyi sosyal bilgiler öğretiminde motive edecek bir materyal haline getirebilmek için yeterli bir neden olabilmektedir.

Bu bağlamda teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve tasarımları öğrenciler için derse dair merakın arttırılması ve böylece gerekli motivasyonun sağlanarak dersin verimliliğini arttırması amacıyla kullanılabilir. Bu amaçla öğrencilerin hem görsel hem işitsel duyularına hitap ederek konuyu zihninde somutlaştırmasını sağlayan animasyonlar ve yine konuya uygun şekilde hazırlanan teknoloji tabanlı oyunlar ilgi çekici ve motive edici unsurlar olabilmektedir. Genel olarak eğlence amaçlı geliştirilen oyunların aksine, eğitici oyunlar ve simülatörler öğrenme ve davranış değişikliği gibi etkenlere de hizmet etmektedir. Animasyon kullanılarak geliştirilen eğitim yazılımları, öğrencilerin işlenen dersi somut olarak daha iyi kavramalarını sağlar. Bu uygulamalar animasyon yardımı ile hareketlendirilerek daha verimli bir öğrenme ortamı oluşturulabilir (Arıcı & Dalkılıç, 2006). Animasyon destekli öğretim yapılması öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra öğrenilen bilgilerin kalıcılığını da arttırmaktadır. Öğrencilerin animasyonlara olan bakış açısı ele alındığında, animasyonlarla işlenen konuların öğrencileri daha fazla motive ettiği, işlenen dersleri daha ilgi çekici bir hale getirdiği söylenebilir (Daşdemir & Doymuş, 2012). Bu noktada mobil cihazlardan ve dolayısıyla da uygulamalardan yararlanılabilmektedir. Eğitim içerikli uygulamalar kendi kendine öğrenmeyi teşvik etmenin ve motivasyonu artırmanın bir yolu olarak özellikle dil öğreniminde karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin bu öğrenme araçlarını kullanmanın faydalarını görmelerini sağlamak ve bu yeni öğrenme anlayışına alışmalarını sağlamak, mobil teknoloji ile öz yeterlik geliştirmelerini sağlayacaktır (Martinez, Batanero, Sanchiz & Rosa, 2019). Günümüz nesliyle birlikte teknolojiyle şekillenmiş; teknolojiyi günlük hayatlarının bir parçası olarak içselleştiren, yorumlayan ve algılayan bir nesil ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2013). Teknolojiyi içselleştiren bu nesil için öğrenme sadece okulda değil her yerde gerçekleştirilebilir.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta uygulamaların içindeki animasyonların ve oyunların konunun kazanımlara uygun olması ve öğrencilerin gelişim düzeyine uygunluğu olacaktır (Kılıç, 2020). Bunun ayrımını yapacak olan öğretmenleri teknolojiye yetkin şekilde hizmet öncesi dönemde hazırlamak önemlidir (Bolick, Berson, Coutts & Heinecke, 2003). Ancak bazı eğitimciler, teknolojinin öğretim süreci üzerindeki potansiyelinden etkilenirken, bazıları ise teknolojiyi öğretime entegre etmede geride kalmıştır (Berson, 1996, Akt: Bolick ve diğerleri, 2003). Bu anlamda öğretmenlerin derslerinde çeşitli dijital materyalleri ve teknoloji tasarımlarını kullanmaya ilişkin tutumları kilit rol oynamaktadır.

Bu bağlamda yapılacak olan bu çalışmada öğrencilerin derse karşı olan tutumuna, motivasyonuna, başarısına ve ilgisine etkisinin öğrenci ve öğretmen bakış açısından değerlendirilmesine odaklanılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamı deneyimlerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2.1. Alt Problemler

1. Sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarıyla karşılaşılan öğrencilerin düşünceleri nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamının öğrencilerin derse karşı motivasyonuna, ilgisine, tutumuna ve başarısına etkisi nedir?
3. Sosyal Bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamının avantajları ve sınırlılıklarına ilişkin öğrenci nelerdir?
4. Sosyal Bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamının diğer derslerde de devam etmesi üzerine öğrenci görüşleri nelerdir?
5. Sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamının avantajlarına ve sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortam ve tasarımlarının sosyal bilgiler dersi öğretimine etkisinin öğretmen ve öğrencilerin bakış açısından incelenmesidir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte günümüz eğitim sistemi de büyük değişimler yaşamaktadır. Bu değişim, geleneksel öğretim yöntemlerinin yanı sıra yenilikçi eğitim teknolojilerinin de kullanılmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda animasyonlar gibi görsel ve etkileşimli öğrenme araçları özellikle sosyal bilgiler gibi soyut ve karmaşık konuların öğretiminde büyük potansiyele sahiptir. Bu araştırma, eğitimcilerin ve öğrencilerin eğitim teknolojisinin kullanımını anlamalarına, daha etkili öğrenme deneyimleri tasarlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olacaktır.

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmada,

- Veri toplama sürecinde ğretmen adaylarının gerçek duygu ve düşüncelerle; sorulara samimi, içten ve objektif olarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırmanın kapsamı Antalya İli Muratpaşa İlçesi 2022-2023 ğretim yılında Vali Saim otur Ortaokulu'na devam eden 7/C ve 7/F sınıfı öğrencileri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: İnsanın yaşadığı toplumdaki varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olma amacı gtmesiyle; tarih, coğrafiya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi Sosyal Bilimleri ve Vatandaşlık Bilgisi konularını içeren öğrenme alanlarının bir ünite veya tema altında bütünleştirilmesini yansıtan; insanın sosyal ve fizikçi çevresiyle yaşadığı etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu ğretim anlayışı bağlamında oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB; Sosyal Bilgiler Programı, 2005).

Öğretim Teknoloji: Bu kavram, öğrenme-öğretme ortamının en etkin biçimde düzenlenmesi için gösterilen sistematik ve planlı etkinlik bütünü olarak tanımlanabilmektedir (Yanpar & Yıldırım, 1999).

Animasyon: “Bir nesneyi hareket halinde gösteren birçok durağan görüntüyü, bu görüntüleri hızla arka arkaya oynatarak nesnenin gerçekten hareket ettiğini düşünmemizi sağlamak” şeklinde tanımlamaktadır (Elliot & Miller, 1999).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Gültekin (2005), gündelik hayatımızda oldukça sık kullanılan “Eğitim” kavramıyla ilgili herkesin zihninde birtakım imgeler belirse de eğitimciler de dâhil olmak üzere toplumun oldukça büyük kesiminin eğitim kavramının çok geniş bir anlam içerdiğinin farkında olmadığını belirtmektedir.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde Eğitim kavramı; “çocukların ve gençlerin toplum yaşantısında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışı elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine, okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme” ifadesiyle tanımlanmaktadır. Bir başka tanım ise, eğitimi en kapsamlı haliyle, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan her çeşit yetiştirme olduğunu ifade etmektedir (Demirtaş, 1999). Eğitim, doğumdan ölüme kadar bireyin hayatındaki her aşamayı kapsayan bir süreç olarak da tanımlanabilmektedir (Erden, 2011). Başka bir tanımda ise eğitimin “kişinin zihnî, bedenî, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen doğrultuda geliştirilmesi, ona birtakım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki hayat boyu süren, plânlı ya da tesadüfî çalışmaların tümü” olarak tanımlandığını görmekteyiz (Akyüz, 2020).

Diğer bazı tanımlar ise tarihsel sıraya göre şu şekilde sıralanabilir (Akt: Ayas, 2013, s.4: Çelikkaya, 2009; Erden, 1998; Şişman, 2006):

“Eğitim; insanı olgunlaştırmanın en iyi yoludur (Eflatun).

Eğitim; insanın ahlaki davranışlar kazanması sanatıdır (Aristo).

Eğitim; insanın doğuştan getirdiği bütün gizil güçlerin geliştirilmesidir (Kant).

Eğitim; sosyal olmayan nesli sosyalleştirmektir (E. Durkheim).

Eğitim; çocukları yetiştirme ve insan yapma sanatıdır (J.J. Rousseau).

Eğitim; bedenlen sağlam, yüksek kavrayışlı, güzel konuşmasını bilen, yeme içme ve maddi zevklerde aşırılığa kaçmayan, adaletli olan... bir vatandaş yetiştirmektir (Farabi).”

Alanyazında yapılan tanımlardan hareketle şu şekilde genel bir tanım yapılabilir: Eğitim; bireyin kendi deneyiminden yola çıkarak, hedefler doğrultusunda planlı davranış değişiklikleri süreci olarak tanımlanabilir (Özmen ve Ekiz, 2013). Buna göre, eğitim, belirlenen hedeflere ulaşmak için bireyin kendi deneyimine dayanarak planlı davranış değişikliklerini içeren bir süreç olarak ifade

edilebilmektedir. Bu süreç yaşam boyu devam ederek bireylerin bilgi, beceri, değer ve davranışlarını geliştirmelerine yardımcı olur. Bu durumda verilecek olan eğitimin kalitesi büyük önem taşımaktadır.

Eğitimin kalitesinin artırılması için öğretmenlerin öğrenme öğretme stratejileri ve öğrenme modelleri konusunda geniş bir anlayışa sahip olmaları ve bu stratejileri her öğrencinin ihtiyaçlarına göre uygulamaları son derece önemlidir. Her öğrencinin bireysel farklılıklarının olduğu, bunların yaşa, yeteneğe, gelişime, ilgi ve ihtiyaçlara göre değişebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle eğitimsel amaçlara ulaşabilmek için öğrencilere istenilen davranışların kazandırılması gerekmektedir. Öğrenciler arasındaki bu çeşitlilik, öğretme-öğrenme sürecinde farklı strateji, yöntem ve tekniklerin kullanılmasını gerektirmektedir. Bu çeşitlilik öğrenmeyi daha etkili ve verimli hale getirir. Bu nedenle öğrenme-öğretme stratejilerinin öğrenci başarısı üzerinde büyük etkisi vardır (Tekışık, 2002).

2.1.1. Öğretimin Tanımı

Öğretim, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına ve kategorilerine göre tasarlanmış, önceden planlanmış bir program çerçevesinde, belirli bir süre içinde gerçekleştirilen eğitimin amaçlı bir parçasıdır (Kıncal, 2006). Öğretim, bireylerde istenilen davranış değişikliğinin sağlanması için belirli plan ve planlara göre yürütülen süreci simgelemektedir (Açıkgöz, 2000).

Öğretim bir yönüyle, amaçlı ve yapılandırılmış öğrenmeyi sağlayan bir etkinliktir. Okullar, eğitimsel sorumluluklarını yerine getirmede öğretimi bir araç olarak kullanırlar (Binbaşioğlu, 1995).

Açıkgöz (2003) öğretimi öğrenci gelişimini amaçlayan bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu süreç öğrenme aktivitelerini planlamak, uygulamak ve sürdürmek için tasarlanmıştır. Öğretimin özelliklerini de şu şekilde sıralamaktadır:

- i. Öğretim bir süreçtir.
- ii. Öğretim planlıdır.
- iii. Öğretim öğrenciyi geliştirmek, ona yetenekler edindirmek hedefindedir.
- iv. Öğretim öğrenmenin başlatılması ve devam ettirilmesi faaliyetlerini içermektedir.

Gözlemlendiği gibi, öğretimin temel özelliği, belirli bir program ve zaman çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve bu sürecin önceden belirlenmiş olmasıdır. Öğretimde, öğrencilere aktarılabilecek olan bilgi, beceri, tutum ve davranışlar, öğretim ilkeleri, yöntemleri ve teknikleri belirlenerek önceden planlanır (Saban, 2000).

Bu noktada öğretim teknolojisi, bu süreci daha etkili ve verimli hale getirmenin önemli bir aracı olabilmektedir. Öğretim teknolojisi, öğrencilere daha fazla erişim, özelleştirilmiş öğrenme

fırsatları, etkileşim ve katılım olanakları sunar. Ayrıca, görsel ve işitsel materyallerle karmaşık kavramların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir.

2.1.2. Öğretim Teknolojileri ve Araçlarının Rolü

Öğretimde kullanılan teknolojiler ve araçlar, öğrenme deneyimini daha motive edici hale getirerek öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlamak ve öğretim sürecinde destekleyici olması amacıyla kullanılmaktadır.

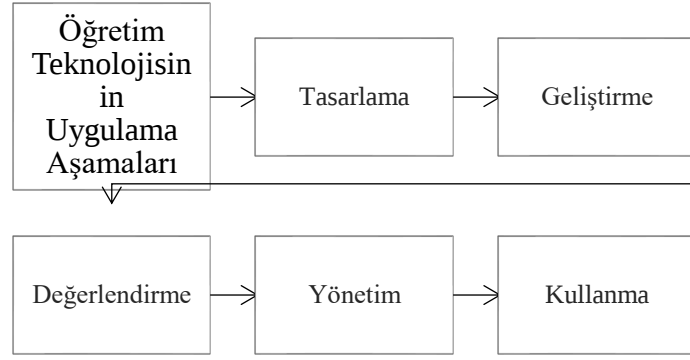
Öğretim teknolojisi terimi, öğrenme ve öğretme sürecinin en etkili biçimde organize edilmesini amaçlayan düzenli ve planlı bir dizi etkinliği ifade eder (Yanpar & Yıldırım,1999).

Öğretim teknolojisi, etkili öğrenme sağlamak için iletişim ve öğrenmeyle ilgili araştırmalar doğrultusunda insan gücü ve insan gücünün dışında kaynaklar kullanılarak öğretme öğrenme sürecinin tasarımıyla devam etmesini ve değerlendirilmesini sistemli bir şekilde ele alan bir yaklaşımdır (Ergin, 1995). Ancak öğretim teknolojisini eğitim teknolojisinden ayırmak gerekmektedir. Alkan'a göre öğretim teknolojisi öğretimin eğitimin bir alt kavramı olduğu bilincine dayalı olarak ve belirli öğretim şekillerinin kendine özgü yanlarına dikkat ederek düzenlenmiş ve teknolojiyle ilişkilendirilmesi gereken bir terimdir. Örneğin sosyal bilgiler öğretimi teknolojisi veya matematik öğretimi teknolojisi gibi (1997, s.15-16).

Öğretim teknolojisinden yararlanırken amaca uygun şekilde belli bir planlama yapmak öğretimi daha sistemli hale getirecektir. Bu doğrultuda öğretim teknolojisinin amacını da anlamak sınıf ortamında çeşitli uygulamalar yapmak için büyük önem taşır. Öğretim teknolojisinin temel amacı, öğrenme ve öğretme sürecini iyileştirerek kalitesini artırmaktır. Eğitim ortamının işlevi, öğrenmenin sorunsuz, erişilebilir, zengin ve kalıcı olmasını sağlamaktır (Alpan, 2008, s.74).

Öğretim teknolojileri, aktif öğrenmeyi teşvik etmek amacıyla öğretim yöntemlerinin geliştirilip kullanılmasını içerir. Öğrenme sürecinde, öğrencilerle iletişim, farklı medya araçları kullanılarak sağlanabileceği gibi teknoloji olmadan da çeşitli öğretim yöntemleriyle mümkün olabilir. Temel hedef, mevcut bilgiyi teknolojik kaynaklarla birleştirerek öğrencilere etkili öğrenme deneyimleri sunmaktır (Adnan, 2020, s.3).

Bu amaçlara uygun şekilde öğrenme ortamında öğretim teknolojilerinin uygulama aşamaları tasarlama, geliştirme, kullanma, yönetim ve değerlendirme şeklinde belirtilmektedir (Seel & Richey, 1994, Akt: Yanpar Yelken, 2017).

Şekil 1: Öğretim Teknolojisinin Öğretim Ortamındaki Uygulama Aşamaları

Bu aşamalarda kullanılacak öğretim aracı da büyük önem taşımaktadır. En basit teknolojilerden en karmaşık teknolojilere kadar araçlar eğitimde her zaman uyarıcı zenginliği sağlar ve çok yönlü öğrenmeyi sağlar (Yanpar, 2017, s.174). Bu anlayışla animasyonları da öğrenme ortamını zenginleştiren bir öğretim aracı olarak sayabiliriz. Öğretim teknolojisi, modern eğitim süreçlerini destekleyen ve zenginleştiren birçok araç ve yöntemi içerir. Bu teknolojilerin başında animasyon, öğrencilere karmaşık konuları daha anlaşılır ve çekici bir şekilde iletmek için kullanılan güçlü bir araçtır. Animasyonlar, soyut kavramları somutlaştırabilir, öğrenme materyalini görselleştirebilir ve öğrencilerin ilgisini çekebilir. Öğretim teknolojisinin bir parçası olarak, animasyonlar öğrencilerin etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir ve eğitim süreçlerini daha ilgi çekici hale getirebilir.

2.2. Sosyal Bilgiler Eğitimi

Bu başlık altında sosyal bilgilerin tanımı, sosyal bilgilerin amacı ve önemi, sosyal bilgiler öğretimi konuları ele alınmıştır.

2.2.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı

Sosyal bilgiler disiplininin çeşitli alanlarla etkileşim içinde olması, sosyal bilgiler kavramına bir dizi farklı tanımın geliştirilmesine yol açmıştır. Bu tanımların ortak noktası ise birey ve bireyin etkilendiği çevredir.

Sosyal bilgiler dersinin ana hedefi aktif ve sorumlu bir vatandaş yetiştirmektir. Bu bağlamda, etkin bir vatandaş terimi oldukça önemlidir. Etkin bir vatandaş, yetkin, sorumluluk sahibi, düşünce kapasitesine sahip, eleştirel düşünen ve görüşlerini ifade edebilen bir birey olarak tanımlanabilmektedir (Kılıç, 2020).

Tarih boyunca bir toplum içinde yaşayan insanların ihtiyaçları, gereksinimleri ve beklentileri, onları sürekli değişim ve çözülmesi gereken sorunlarla karşılaşmaya yöneltmiştir. Bu sorunların çözümü için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kazandırma görevi, sosyal bilimlere aittir. “Sosyal bilimlerin değişimi ve sürekliliği inceliyor olması, bireyi toplumsallaştırma amacı güden eğitimde sosyal bilimlerin etkin bir yer kazanmasına yol açmış ve eğitimin hem bir sosyal bilim dalı hem de sosyal bilimlerin uygulama alanı durumuna gelmesi ‘Sosyal Bilgiler’ kavramını meydana getirmiştir” (Safran, 1993).

Sosyal bilgiler, 20. yüzyılın başlarından itibaren çeşitli isimlerle anılmıştır. Ancak ilerleyen yıllarda bağımsız bir disiplin olarak tanınmış ve kendine özgü özellikleri ile yeni bir çalışma alanı oluşturmuştur. Sosyal bilgilerin bağımsız bir disiplin olarak kabul edilmesi ilk kez 1916'da ABD'de Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından olmuştur (Akdağ, 2009).

1890'ların sonlarına doğru Amerika Birleşik Devletleri'ne göç edenlerin topluma hızlıca uyum sağlamalarını ve iyi vatandaşlar olmalarını teşvik etmek amacıyla, aynı zamanda John Dewey ve onun meslektaşlarının önerisi üzerine, öğrencilerin günlük yaşamlarından ve ilgi alanlarından konuların ders müfredatında yer alması gerektiği anlayışı doğrultusunda, sosyal bilgiler dersi 1916'dan itibaren Amerikan pragmatizmi ve toplumsal ihtiyaçlarla uyumlu olarak geliştirilmiştir. Bu dersin temel amacını oluşturan nedenler bunlardır (Şimşek, 2007).

Bu gelişmelerin ışığında sosyal bilgilerin ilk tanımı 1916 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından yapılmıştır. Bu tanımlamaya göre sosyal bilgiler “mevzu doğrudan doğruya insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve bu içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısı ile insana dair bilgiler, sosyal bilgilerdir.” şeklinde ifade edilmiştir ve ardından ise bu ders, eğitim programlarında bir disiplin olarak yerini almıştır (Güler, 2018).

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) tarafından tanımlandığı şekliyle, sosyal bilgiler, demokratik bir toplumda bireyin rolünü ele alarak insan haklarını korumayı amaçlayan bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bilgiler kavramı, toplumsal olayları, insan ilişkilerini ve toplumsal olguları inceleyen bir etkinlik alanını kapsar (Çal & Demirkaya, 2020).

Merkezde bireyi bulundurarak sosyal bilgilerin disiplinler arası bir yaklaşımla oluşturulmasının altını çizen yapan bir başka tanım; sosyal bilgiler, “bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olmak amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarını bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşimini geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelediği; toplu öğretim

anlayışıyla oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir”, denilmektedir (MEB, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2005).

Engle ve Ochoa (1988) ise sosyal bilgiler dersini “Sosyal bilgiler özellikle vatandaşlık eğitimi ile ilgilidir, demokraside vatandaşlık eğitimi birbiriyle ilişkili ancak birbirinden farklı iki bölümden oluşur; toplumsallaşma ve karşı toplumsallaşma” olarak ifade etmiştir.

Küreselleşme, evrensel hakları ve sorumlulukları daha fazla eğitim programlarının odak noktası haline getirerek sosyal bilgiler dersinin içeriğini değiştirmiştir (Öztürk & Otluoğlu, 2002). Sosyal bilgiler, öğrencilerin haklarını ve sorumluluklarını bilen, toplumsal olaylara duyarlı bireyler olmasını hedeflemektedir. Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurduğu gibi her öğrencinin de kendine özgü bir kimliğe sahip olduğunu kabul eder. Sosyal bilgiler, öğrencilerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını desteklemeyi amaçlayarak bireyin yaşadığı topluma toplumsal aitlik hissi geliştirmesini teşvik eder. Aynı zamanda demokratik değerleri benimsemeyi, toplumsal olaylara duyarlı olmayı ve bu olayların çözümünde aktif rol almayı da teşvik etmektedir. Günümüz eğitim sisteminin ve sosyal bilgilerin temel amacı, etkili, verimli, sorumluluk sahibi, bilgiye ulaşabilen ve bilgiyi kullanabilen bireyler yetiştirmektir. Bu ders aynı zamanda öğrencilere eleştirel düşünme becerileri kazandırmayı, hoşgörülü olmayı, başkalarının görüşlerine saygı göstermeyi ve yardımseverliğin önemini öğretmeyi de hedeflemektedir (Yener, 2014).

Bu tanımları incelediğinde sosyal bilgilerin öğrencilere toplumları anlama, vatandaşlık görevlerini yerine getirme ve toplumsal sorunları ele alma becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir eğitim disiplini olduğu ifadesi öne çıkmaktadır. Bu ders, bireysel farklılıkları göz önünde bulundururken, öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal gelişimlerini desteklemeyi hedeflemektedir. Sosyal bilgiler, öğrencilere insan haklarını, sorumluluklarını ve toplumsal olayları anlamayı öğretmesinin yanında demokratik değerlere saygı duymayı, toplumsal olaylara duyarlı olmayı ve bu olaylara aktif katılımı da teşvik etmektedir. Sosyal bilgiler, öğrencilerin düşünme yeteneklerini geliştirmeyi, eleştirel düşünmeyi, hoşgörülü olmayı ve yardımseverliğin önemini öğretmeyi amaçlamaktadır. Buradaki temel hedefin, toplumsal bilincin ve aktif vatandaşlığın geliştirilmesi olduğu çıkarımı yapılabilmektedir. Bu nedenle de sosyal bilgiler, öğrencilere toplumsal sorumluluk bilinci kazandırarak geleceğin sorunlarını ele alacak yetkin bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

2.2.2. Sosyal Bilgiler Dersinin Amacı ve Önemi

Sosyal bilgiler alanında “Sosyal bilgiler dersini öğrencilere vermenin amacı nedir? sorusunu yöneltirsek bu soruya Milli Eğitim 1739 sayılı temel kanunda şöyle yanıt vermektedir:

“1-Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, milli bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,

2-Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, milli ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,

3-Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,

4-Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,

5-Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ve çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerinin geliştirilmeleri,

6-Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,

7-Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,

8-Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde milli ekonominin yerini kavramaları,

9-Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,

10-Farklı dönem ve mekanlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeler, değişim ve sürekliliği algılamaları,

11- Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,

12- Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,

13- Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,

14- Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,

15-İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,

16-Milli, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,

17-Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,

18-Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır” (MEB, 2018; Sarılarhamamı & Demirkaya, 2020).

Bu amaçlardan yola çıkarak sosyal bilgiler dersinin temel amacı, öğrencilere vatandaşlık bilinci kazandırarak demokratik, bilinçli, sorumlu, çevresine duyarlı bireyler yetiştirmektir ifadesi çıkmaktadır. Bu bağlamda da sosyal bilgiler dersinin öneminden bahsetmek mümkündür. Sosyal bilgiler dersinin, insanların topluluklarla ilgili olayları delillere dayalı olarak incelediği bir derstir. İnsanların insanlarla, toplumlarla veya devletlerle olan ilişkilerini ele almaktadır. Bu ders, insan ilişkileri sonucunda elde edilen bilgi, fikir, deneyim ve görüşleri içerdiği için fazlasıyla önem taşımaktadır (Sönmez, 1999).

Sosyal bilgiler dersi, dünyadaki ve ülkemizdeki olayların neden-sonuç ilişkilerini açıklamak ve bireylerin yurttaşlık görevleri, yetkileri ve sorumlulukları konusunda bilinçlenmelerini teşvik ederek, tarihsel süreçleri, günümüzü ve geleceği anlamalarına katkıda bulunması açısından oldukça önemli bir derstir (Dönmez, 2003).

Tüm bunların ışığında sosyal bilgilerin amacının öğrencilere toplumsal sorumluluk bilinci kazandırmak, insan haklarına saygı duymalarını teşvik etmek ve demokratik değerleri benimsemelerini sağlamaktır. Aynı zamanda tarih, coğrafya ve toplum bilimleri alanlarında bilgi ve beceri kazandırarak öğrencilerin dünyayı ve çevrelerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır diyebiliriz. Bunun yanında sosyal bilgilerin önemi için ise, öğrencilerin kendilerini ve toplumu anlamalarına, toplumsal sorunları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerine ve toplumsal olarak etkin bireyler olmalarına katkı sağlar. Ayrıca çevreye duyarlılık geliştirmelerine ve iletişim becerilerini artırmalarına yardımcı olur. Bu nedenle sosyal bilgiler, genç nesilleri bilinçli, sorumlu ve etkili vatandaşlar olarak yetiştirmenin temel bir aracı olduğu söylenebilir.

2.2.3. Sosyal Bilgiler Öğretimi

Günümüzde, bilimsel bir bakış açısıyla ele alınan sosyal bilgiler eğitimi, çok çeşitli disiplinlere sahip bireylerin gelişimine katkıda bulunmayı amaçlayan bir çalışma alanı olarak önemini sürdürmektedir (Oruç & Ulusoy, 2008).

Sosyal bilgiler öğretimi konusunda çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri, 1970'lerde James Barth, Samuel Shermis ve Robert Barr tarafından önerilen yaklaşım olarak öne çıkmaktadır.

Bu yaklaşıma göre sosyal bilgiler öğretimi:

- Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler öğretimi
- Sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretimi
- Yansıtıcı araştırma olarak sosyal bilgiler öğretimi olarak sıralanabilir (Barr, Barth & Shermis, 2013; Sağdıç, 2019).

2.2.3.1. Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler dersi öğretiminde temel bir yaklaşım olan "vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler öğretimi," öğrencilere toplumun değer ve inançlarının aktarılmasını amaçlar. Eğitim-öğretim sürecinde değer ve inançların aktarılması için farklı yöntemler kullanılmaktadır. Toplumun değerlerini yansıtan ünlü kişilerin biyografilerini incelemek, öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal gelişimine katkı sağlayabilir. Bu bağlamda, bireylerin karakterinin kendiliğinden oluşmadığı, öğrenmenin planlı ve programlı bir süreç olduğu göz önüne alındığında, toplum liderlerinin, başarılı kişilerin ve tarihi öneme sahip figürlerin benimsediği değerleri yansıtan kişilerin biyografilerinin öğretilmesi son derece önemlidir (Köç, Demirkaya & Ünal, 2020).

2.2.3.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler öğretimi, bir temel yaklaşım olarak sosyal bilimlere dayanır ve öğrencilere sosyal bilimlerin bilgi, yetenekler ve değerlerini kazanmayı amaçlar. Bu yaklaşım, sosyal bilimcilerin araştırma yöntemlerini ve yaklaşımlarını içerir ve sosyal bilgiler programının içeriğini bu uzmanlar belirler. Öğrencilerin sosyal bilimlerin temel yapısını, kavramlarını, genellemelerini ve kuramlarını kavramaları önemlidir. Ek olarak, öğrencilerin bilgi toplama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmeleri hedeflenir (Dönmez, 2003).

2.2.3.3. Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

John Dewey'in eğitim anlayışına dayalı bu yaklaşımda, öğrencilerin karar verme ve problem çözme becerilerini geliştirmeleri ve bu becerileri gerçek yaşam bağlamında uygulamaları temel bir hedeftir. Vatandaşlık aktarımı yaklaşımına kıyasla, bu yaklaşımda öğretmen merkezli yapıdan öğrenci merkezli bir yaklaşıma geçilir. Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilere geniş bir problem yelpazesini anlama ve analiz etme yeteneği kazandırarak bu temel becerileri geliştirebilmeleri için fırsatlar sunulmalıdır. İçerikte kesin sınırlar belirlenmez; öğrencilerin katılımıyla şekillenen etkinlikler, güncel, öğrencileri ilgilendiren ve merak uyandıran konulara dayanmalıdır. Bu yaklaşımın temel yöntemi araştırma ve incelemedir (Öztürk ve diğerleri, 2009).

2.2.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Sosyal bilgiler öğretimin temelleri insanlık tarihi ile başlamıştır çünkü insanoğlunun yaşaması için doğal bir ortam kadar sosyal bir ortama da ihtiyaç vardır. İnsan doğası gereği yaşadığı çevrede, yeme ve içmenin yanında kendini savunma, iletişim kurma, çeşitli duygular edinme gibi becerileri kazanır. Tüm bu faaliyetleri insanın tek başına yapması mümkün değildir. Hal böyleyken toplumsal bilimlerin dolayısıyla sosyal bilgilerin, bir ders olarak yapılandırılmamış olsa bile, insanoğlu kadar eski olduğu söylenebilir (Dönmez, 2003).

Kökeni insanlıkla birlikte başlayan sosyal bilgiler eğitimi kavramsal olarak 19.y.y. başları itibari ile kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi ilk kez Amerika'da okutulmaya başlanmıştır ve sosyal bilgiler ile ilgili tüm gelişmeler Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi (NCSS) tarafından yürütülmektedir. Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi, Amerika'da sosyal bilgiler programlarının da hazırlayıcısı konumundadır. Bu özelliği ile bu kurulun sosyal bilgiler tanımı önemli kabul edilmekte ve sosyal bilgiler ile ilgili çalışma yapanlar tarafından kullanılmaktadır. Bu tanım şöyledir; “sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için, sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimleri, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerinden alınan sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar” (Tay, 2005).

“Sosyal bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağımlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (NCSS, 1993).

Bu açıklamalardan sonra şunu söyleyebiliriz ki sosyal bilgiler öğretimi insanlık tarihinin doğusuyla başlamış ve varlığını her daim devam ettirmiş insanla ve toplumla iç içe geçmiş yapıda hayatın her alanında kendini hissettirmiş disiplinler arası bir öğretimdir.

2.2.5. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Gelişimi

Eğitim sürecinde okullarda uygulanması gereken ve temel unsur olan programlar vardır. Okul içi ve dışındaki etkinlikleri kapsayan programa “eğitim programı”, sadece okul içindeki etkinlikleri kapsayan programa “öğretim programı”, bir derse özgü etkinlikleri kapsayan programa ise “ders programı” adı verilir (Daşcıoğlu ve diğerleri, 2014). Eğitim sisteminde her şey bir plan ve program dâhilindedir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinde hem zihnen hem de kalben bir yetiştirme ve gelişme için gerekli olan en önemli araç ders programlarıdır. Ders programı hazırlamanın yolu da program geliştirme sürecinden geçer (Bilgili ve diğerleri, 2010). İşte Cumhuriyet döneminden günümüze sosyal bilgiler öğretim programının gelişim süreci de şöyledir:

Cumhuriyetin ilanından sonra ilkokullarda 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında yeni programlar oluşturulmuştur. 1926 tarihli eğitim programında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri 4. ve 5. sınıflara her biri 2 saat olmak üzere 6 saat okutulmuştur. 1930, 1932, 1936, 1948 yılı eğitim programlarında aynı dersler okutulmuş fakat yurt bilgisi dersi 5. sınıflarda bir saate indirilmiştir. 1962 yılında “toplum ve ülke incelemeleri” dersi pilot uygulama amaçlı 4. sınıflarda altı, 5. sınıflarda beş saat olarak okutulmaya başlanmış ve bu ders sosyal bilgiler programının temelini oluşturmuştur. 1968 yılı eğitim programıyla birlikte ilk defa sosyal bilgiler kavramı ortaya çıkacak ve toplum ve ülke İncelemeleri dersi sosyal bilgiler dersi olarak değiştirilmiştir. Bu ders 4. ve 5. sınıflarda beş saat olarak düzenlenmiştir. Bu ders günümüze kadar da bu isimle okutulmaya devam edecektir. Ortaokul programlarında bu ders 1924, 1927, 1930, 1931, 1938 ve 1949 yılı eğitim programlarında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi olarak okutulmuştur. 1968 yılında bu dersler sosyal bilgiler adı altında birleştirilerek ortaokul 1. ve 2. sınıflarda haftada beş saat, 3. sınıfta ise haftada dört saat okutulmaya başlanmıştır. 1980 yılında sosyal bilgiler dersi kaldırılarak milli tarih ve milli coğrafya dersleri okutulmuştur. 1998 yılında tekrar programa dahil olan sosyal bilgiler dersi bu derslerin yerine 4-7 sınıflarda okutulmaya başlanmıştır. 2004 yılında hazırlanan yeni programda yapılandırmacılık fikri benimsenmiş ve sosyal bilgiler dersi de amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme biçimleri bakımından önemli değişikliklere uğramıştır (Daşcıoğlu ve diğerleri, 2014). En son 2017 yılında yeni bir eğitim programı yayınlanmış sosyal bilgiler dersi yine bu yenilikten de payını almıştır.

2.3.1. Animasyonla Eğitim

Bu başlık altında animasyonun tanımı, avantajları, animasyon hazırlamada dikkat edilecek hususlar ve eğitimde animasyonun kullanımı konuları ele alınmıştır.

2.3.2. Animasyon

Latince kökenli bir kelime olan animasyon canlandırma anlamına gelmektedir. Animasyon, bilgisayarlar kullanılarak tasarlanmış bir dizi resim ve grafiklerin senaryosudur. Temel unsuru harekettir ve hareket olmadan bir animasyondan söz edilemez (Orhan, 2019).

Burke, Greenbowe ve Windschitl (1998) tarafından ifade edildiğine göre, animasyon, çizilen veya canlandırılan bir nesnenin hareketini betimleyen, canlandırılmış ve hareketli bir görseldir (Kılıç, 2020). Bir diğer ifade animasyon, görsel olarak canlandırılmak istenen konseptleri, grafikler, resimler ve karikatürler kullanarak canlı, renkli ve hareketli bir şekilde ifade etme yöntemidir (Laybourne, 1998). Animasyon, statik görüntüleri ardışık bir şekilde oynatarak canlılık ekleyen ve bu görüntülere gerçekten hareket ediyor gibi bir özellik katan bir süreçtir (Çalışkan, 2007).

Bu tanımlamalardan yola çıkarak animasyonun, durağan görüntüleri ardışık şekilde oynatıp canlılık vererek bu görüntülerde gerçek bir hareket varmış gibi gösteren bir sürece sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda da animasyonun, grafikler, resimler ve karikatürler gibi görsel öğeler kullanılarak anlatılmak istenen konseptleri canlı, renkli ve hareketli bir şekilde ifade etmek için kullanılmakta olduğunu söyleyebiliriz.

Bunun yanında animasyonlar, konuların iletilmesinde öğrencilere somut deneyimler sunarak, öğrencilerin yaratıcı düşünce yeteneklerini geliştirmelerine fırsat verir. Bu nedenle öğrenme deneyimi daha etkili bir şekilde gerçekleşir. (Arıcı & Dalkılıç, 2006).

Eğitimde animasyon kullanımının birçok avantajı bulunduğu görülmektedir. Bu avantajlar şu şekildedir (Güvercin, 2010; Tekdal, 2002; Arıcı & Dalkılıç, 2006'dan Akt. Çelik, 2019, s.24):

Animasyonun Avantajları

1. Zamanın ayarlanabilir olması
2. Ucuz ve kullanışlı olması
3. Görülmesi zor olayların görüntülenmesi
4. Güvenli olması
5. Motivasyonu arttırması
6. Karmaşık sistemleri basit hale getirmesi

2.3.3. Animasyon Hazırlamada Dikkat Edilmesi Gerekenler

Animasyonlar hazırlanırken özen gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte meydana gelebilecek olumsuzluklar, hazırlayanların itibarını zedeleme potansiyeline sahiptir. Animasyon hazırlama aşamasında dikkate alınması gereken önemli faktörler şunlardır (MEB. 2013, s.29-30).

•**İçerik:** Animasyonun sunulacağı izleyici kitlesinin geleneklere, örf ve adetlere saygılı olması önemlidir. Animasyon, izleyicilerin dini ve milli inançlarına, sosyal ve kültürel durumlarına saygılı olmalıdır. Animasyon, alaycı veya ahlaki değerlere aykırı olmayan içeriklere sahip olmalıdır. İzleyiciler arasında yanlış anlamalara yol açmayacak şekilde tasarlanmalıdır.

•**Süre:** Animasyon organizasyonları, izleyicinin ilgisini kaybetmemesi ve sıkılmaması için dikkatli bir süre planlaması gerektirir. Animasyonlar ne çok uzun ne de çok kısa olmalıdır. Eğer animasyonlar çok uzun sürerse, izleyicilerin dikkati dağılabilir ve sıkılabilirler. Bu nedenle izleyicinin yaş ve eğitim seviyesi göz önüne alınarak, normal bir animasyonun genellikle bir buçuk saati geçmemesi önerilir.

• **Görsel Efektler:** Animasyonların anlatımını güçlendirmek için görsel efektlerin kullanılması yaygın bir yöntemdir. Görsel efektlerin animasyonla uyumlu olabilmesi için, önceden hazırlanan görsel efektlerin animasyonun gösterileceği cihazla uyumlu olduğundan emin olunmalıdır. Animasyonun ve görsel efektlerin bir arada sergilenmesi, birbirlerini tamamlayacak şekilde tasarlanmalıdır ve bu uyum önceden prova edilmelidir (Cevizci, 2021).

2.3.4. Eğitimde Animasyon Kullanımı

Animasyonlar, öğrencilerin ilgisini çekerek öğrenmeye karşı olan ilgisizliği azaltır ve kavrama becerilerini güçlendirir. Animasyonlar, öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarına yardımcı olurken hem okuyarak hem dinleyerek hem de görerek öğrenmeyi destekler. Bu çoklu duyu deneyimi sayesinde öğrenilen bilgiler daha kolay anlaşılır ve kalıcı hale gelir. Özellikle öğrencilerin konuya hakim oldukları alanlarda animasyonlar, verimli ve etkili bir şekilde kullanılır (Çelik, 2007).

Eğitim ve öğretimde animasyonların kullanılması, yaratıcı düşüncüyü teşvik eden tekniklerin öğrenilmesine katkı sağlar ve öğrencilerin planlama ve kişilerarası becerilerini geliştirir (Harrison & Hummell, 2010). Animasyon kullanımı, öğrencilerin derslere olan ilgi, istek ve tutumlarını olumlu yönde etkileyerek zamanın daha verimli kullanılmasını sağlar ve soyut, karmaşık konuları daha anlaşılır hale getirir (Orhan, 2019). Animasyonlar, eğitimde etkili bir strateji olarak kabul edilir ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırır (Karaçöp, 2010).

2.4. 1. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, animasyonların eğitimde kullanılması ile ilgili yapılan çalışmalar bulunmaktadır

2.4.1.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Öğrencilerin, derse karşı ilgisinin ve motivasyonunun artması için görsel materyallerden yararlanmak ve böylece bilgi ve kavramları zihninde somutlaştırabilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Bu sebeple de animasyonlar işlevsel olarak kullanışlı öğretim araçları haline gelebilmektedir. Literatürde animasyonları verilmek istenen değer ve kazanımda etkinlik planına animasyon kullanımını ekleyip hem öğretmenlerden hem de öğrencilerden olumlu anlamda dönüt alan çalışmalar vardır. Örneğin ortaokul 7.sınıf sosyal bilgiler dersinde bilimsellik değerinin animasyonlarla kazandırılması amaçlanan çalışmanın sonucuna göre, değer kazandırma noktasında animasyonlarla uygulanmasının öğrencilerin değer kazanma başarılarında meydana gelen anlamlı fark üzerindeki etkisinin geleneksel yöntemle oranla çok daha yüksek olduğu görülmüştür (Kılıç, 2020) ve yine animasyonların bilgisayarlı destekli öğretime katkısı araştırılan bir çalışmada, öğrencilere ders konuları içerisinde yer alan deneylerin ve olayların bilgisayar ortamında açıklanmasında, çocuklara yönelik öykülerin canlandırılmasında etkin bir yolu olduğu ve bu nedenle eğitim sürecinde kullanılması eğitimde verimin artmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Arıcı & Dalkılıç, 2006).

Bircan (2014), animasyonların tarih öğretimine etkisini incelemeyi hedefleyen araştırmasında özellikle öğrencilerin değerlendirmelerinde zevkli ve sevebilecekleri tarih derslerini istedikleri; oyunlar ve etkin animasyonlu derslerle hem bilgilerinin hem becerilerinin hem de ilgilerinin artacağına inandıkları sonucuna ulaştığını belirtmektedir. Ayrıca uygulama öğretmenlerinden elde edilen dönütlere dayanarak öğrencilerin gelecek dersi merakla bekledikleri, derste yapacaklarına ilişkin teneffüs aralarında öğretmenlerine merakla sorular yönelttikleri kısacası dersi dört gözle bekledikleri elde edinilen bilgiler arasındadır. Buna benzer bir sonuç Akaydın (2016) tarafından yapılan animasyonla desteklenmiş 5E modelinin kullanıldığı deney grubuna uygulanan ölçek doğrultusunda da elde edilmiştir. Bu çalışma bulgularına göre de animasyonların dersi anlamada yardımcı, teşvik edici, bilgi verici, faydalı, öğretici olduğunu ve animasyonlarla ders işlemenin zevkli olduğu öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

2.4.1.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Dalacosta, Kamariotaki-Paparrigopoulou, Palyvos ve Spyrellis (2009) tarafından yapılan çalışmada, çizgi film animasyonların fen eğitiminde kullanımının öğretme ve öğrenmeyi desteklemedeki etkilerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmacılar karikatür tarzı bir multimedya uygulamasını fen eğitiminde kullanmak için geliştirirken, uygun programları kullanarak sıfırdan tasarlanan animasyon çizgi filmleri de kullanmışlardır. Çalışma Yunanistan, Atina'da çeşitli ilköğretim okullarında uygulanmış ve çalışmaya 10-11 yaşları arasındaki 179 öğrenci katılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin bilgi ve anlama düzeylerinin, fen bilimlerine ait kavramlarının animasyonların kullanımıyla öğretilmesi yoluyla geliştirildiği belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, animasyonlu karikatürlerin kullanılmasının, öğrencilerin öğrenilmesi zor olan ve çoğu zaman kavram yanılgılarına neden olan belirli bilimsel kavramlarını bilmelerini ve anlamalarını önemli ölçüde artırdığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Chang, Quintana ve Krajcik (2010), yaptıkları çalışmada 7. sınıf Fen bilimleri dersinde animasyon kullanımının öğrencilerin konuyu anlamalarına olan etkisini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu 3 farklı öğretmenin uygulama yaptığı toplam 271 7. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Gruplardan ilkinde öğrenciler animasyonları tasarlama, düzenleme ve değerlendirme sürecine katılmış, ikincisinde animasyonları tasarlama ve düzenleme, üçüncüsünde ise sadece öğretmenin yaptığı animasyonları inceleme ve yorumlamaya katılmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, fen bilimleri dersinde öğrencilerin aktif katıldığı animasyon tasarlama ve değerlendirme etkinliklerinin, animasyonla öğrenmeyi geliştirmede oldukça etkili olduğu belirlenmiştir.

Salim ve Tiawa (2015) yılında yapılan çalışmada; öğrencilerin matematik dersinde animasyon kullanımına ilişkin algılarını belirlemek ve matematiksel kavramları öğreten örnek eğitim programının öğrencilerin görüşleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; bulgular öğrencinin soyut matematik konularını anlamasında animasyonun geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Animasyonun öğrencilerin matematiksel kavramları daha iyi anladıklarını ve öğrencilerin daha etkili düşünme biçimlerini geliştirdiği sonucuna varmışlardır.

Kidman (2015) yılında yapılan araştırmada; öğretmen adaylarında sorgulamaya dayalı öğrenmeyi kolaylaştırmak için yavaş geçişli animasyon kullanımının etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; öğretmen adaylarında fen eğitiminde yavaş geçişli animasyon kullanımının öğretmen adaylarının sorgulamaya dayalı öğrenmelerine olumlu katkı sağladığı görülmüştür.

Hamzat, Bello ve Abimbola, (2017) yaptıkları çalışmada, Nijerya’da bilgisayar animasyonlarının, ortaokul öğrencilerinin uygulamalı biyoloji dersindeki başarılarına etkisini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda uygulamalı biyoloji dersinde animasyon kullanımının olumlu yönde etki ettiği bulgusuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde yöntem başlığı altında araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortam deneyimlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak araştırmacı tarafından çeşitli animasyon videoları hazırlanmış ve dört haftalık bir zaman diliminde çalışma grubu olarak belirlenmiş bir grup 7.sınıf öğrencisine izletilmiştir.

Araştırma bu açıdan nitel araştırma yöntemlerinden biri olan temel nitel araştırma deseninden yararlanılmıştır. Temel nitel araştırma, felsefi yapılandırmacılık, fenomenoloji ve sembolik etkileşimden ilham alarak oluşturulan bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Bu tür araştırmalar, insanların deneyimlerini yorumlama, kendi deneyimlerini inşa etme ve deneyimlerine anlam yükleme süreçlerini anlamak amacıyla kullanılır. Temel nitel araştırmanın genel amacı, insanların yaşamlarını ve deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarını keşfetmektir (Merriam,2009,Akt: Bozkurt, 2021).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Antalya ili Muratpaşa ilçesinde bulunan Vali Saim Çotur Ortaokulu'nda 7/C ve 7/F sınıfın da öğrenim gören 15'i erkek 23'ü kız toplam 38 öğrenci ve 2 erkek sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmacının çalışmasına katılmaya karar veren 38 öğrenci ile başlanmış ve süreç 38 öğrenciyle sona ermiştir. Ölçüt örnekleme önceden belirlenmiş koşulları taşıyan bireylerle çalışmayı amaç edinir.

Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırmada konunun 7. sınıfın öğrenme alanıyla yakından ilgili olması ve araştırmada animasyonların kullanılması, bu yaş grubuna uygun olması ölçütü aranmıştır.

Çalışma grubunun belirlenmesinde yararlanılan uygun örneklem ise “ulaşılabilir olması, erişiminin kolay olması, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması” (Yıldırım & Şimşek, 2013) sebebi ile tercih edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Bkz. Ek1). Yarı yapılandırılmış görüşme formu ilgili alan yazından yararlanarak ve sosyal bilgiler alan uzmanı 2 öğretim üyesi görüşü alınarak hazırlanmıştır. Araştırmanın sonunda bu form öğrencilere dağıtılarak görüşleri alınmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

1. Öğretmenlerle iş birliği yapılarak dersin planlanması yapılmıştır.
2. Öğretmenler ders konusunu anlatırken araştırmacı derse gözlemci olarak katılmıştır.
3. Her dersin konu bitiminden sonra öğretmenler öğrencilere dersin konusunun bitiminden sonra ilgili sorular sormuşlardır. Araştırmacı gözlemlerini not almıştır.
4. Soru-cevap ardından araştırmacının ders konusuyla ilgili hazırladığı animasyonlar sınıfta izletilmiştir
5. Ardından öğretmen tekrar dersin konusuyla ilgili sorular sormuştur. Araştırmacı gene gözlemci olarak notlar almıştır.
6. 4 haftanın sonunda ise hem öğrencilere hem de öğrencilere derslerde animasyon kullanımıyla ilgili yarı yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmiştir.

• 3.4.2. Araştırmacının Rolü

Eylem araştırmasında araştırmacı, gözlemci ve dış değerlendirmeyi yapan kişi olmaktan ziyade çalışma grubunun yakınlarında yer almaktadır. Araştırmacı, çalışma grubunun ihtiyaç duyması halinde uzman görüşü sağlamaktadır. Aynı zamanda çalışma grubu kapsamında yerel uygulayıcılar ve paydaşlarla iş birliği yapar. Araştırmacı, araştırma evreninin bir parçası olmaktadır. Bundan dolayı eylem araştırması geleneksel araştırma rollerinden ayrılmaktadır (Berg & Lune, 2015). Bu araştırmada da araştırmacı, çalışmanın uygulama sürecini bizzat kendisi planlamış ve sosyal bilgiler öğretmenleriyle birlikte yürütmüştür. Araştırmacı yaptığı animasyonları ders programına göre planlamıştır. Bu süreçte ilgili alan yazından ve alan uzmanların görüşlerinden sık sık yardım alınarak çalışılmıştır.

3.4.3 Uygulama Süreci

Veri toplama araçlarına son şekil verildikten sonra öncelikle gerekli izinler alınmıştır. Uygulama süreci başlamadan önce araştırmacı 7. sınıf öğrencilerine Görüşme Formu 1'i uygulamıştır.

Görüşme Formu 1;

Sosyal Bilgiler öğretiminde animasyon kullanımına ilişkin öğrencilerin görüşlerini ortaya koyan sorulardan oluşmaktadır. Uygulanan formun incelenmesi sonucunda araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 38 öğrenci ve 2 öğretmen çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmacı uygulamaların yapılacağı Vali Saim Çotur 7/C ve 7/F sınıfında, il Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmış ve uygulama süreci bu şekilde başlamıştır. Sınıf seçiminde oturumun etkinliklerine ortamın uygunluğu ve ilgili sınıfın kullanmaya uygun oluşu gözetilmiştir. Eylem araştırmasının uygulama sürecinde yapılan oturumlar Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırma Süreci Aşamaları

Araştırma Süreci Adımları
1.Adım Literatür taraması yapıldı.
2.Adım Animasyon senaryosu hazırlanarak Platagon uygulaması kullanıldı ve senaryo, animasyon haline getirildi.
3.Adım Animasyonlarla ilgili uzman görüşleri alındı ve gerekli düzenlemeler yapıldı.
4.Adım Yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlandı ve uzman görüşleri alınarak gerekli düzenlemeler yapıldı.
5.Adım Etik kurul ve Millî Eğitim Bakanlığı izinleri için belgeler toplanarak ilgili birimlere ulaştırıldı ve izinler alındı.
6.Adım Uygulama sürecine başlandı ve öncelik olarak dersin konusu işlendikten sonra animasyonlar izlendi ve bu sırada uygulamaya devam edildi.
7.Adım 4 haftalık bu sürecin ardından yarı yapılandırılmış görüşme formu öğrencilere ve öğretmenlere dağıtılarak görüşleri alındı.
8.Adım Elde edilen bulgular tablo haline getirildi

3.4.4.Animasyon Destekli Sosyal Bilgiler Öğretimi Öncesinde Yapılanlar

Araştırmada ilk olarak Animasyon temele alınarak gerçekleştirilen literatür incelenmiştir. Bu aşamanın ardından, animasyon destekli Sosyal Bilgiler Öğretimi için eğitim amaçlı kullanılan animasyon programları incelenmiş ve bu derste kullanılabilecek “www.plotagon.com” isimli internet tabanlı çalışan animasyon programı seçilmiş ve bu programda daha önce yapılan çalışmalar incelenmiştir. Belirli bir süre incelenen bu programda ön bir çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışma alanında uzman kişilere izletilmiştir. Bu aşamanın ardından ise 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı incelenmiştir.

Öncelikle animasyonlar için senaryo kurgusu yapılmıştır ve ders planları oluşturulmuştur. Bunun akabinde de senaryolara göre Platagon uygulamasından animasyon videoları hazırlanmıştır. Hazırlanan videolar, alanında uzman kişilere gösterilmiştir. İncelenen animasyon videoları ve ders planlarında eksikliklerin olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında alan uzmanı akademisyenler bazı animasyon videolarına yönelik öneriler sunmuştur. Bunlara göre gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Böylelikle etkinlikler ve etkinliklerin değerlendirilme ölçütlerine son hali verilerek uygulama aşamasına geçilmiştir. Uygulama öncesi öğrencilere animasyonun ne olduğu ve hangi amaçlarla kullanıldığına dair bilgilendirme yapılmıştır.

3.4.5. Animasyon Destekli Sosyal Bilgiler Öğretimine Dayalı Etkinliklerin Hazırlanması

Sosyal Bilgiler dersinde animasyonun etkililiğini ortaya koymak adına araştırmacı tarafından öğretim sürecinde animasyona dayalı videolar uygulanmıştır. Araştırma kapsamında ele alınan her kazanımın doğrultusunda sahneler hazırlanmıştır. Konu ile ilgili animasyonlar ve etkinlikler hazırlanırken materyal hazırlama teknikleri ve öğrencilerin gelişimsel ve bilişsel özellikleri dikkate alınmıştır. Hazırlanan animasyonlar, verilmek istenen kazanımları kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Videolarda kullanılan cümlelerdeki kelimelerin seçilmesinde, çalışma grubundaki öğrencilerin anlayabileceği düzeyde olmasına dikkat edilmiştir. Etkinlikler hazırlanırken gelen öneriler ve fikirler yönergesinde, gerekli düzenlemeler yapılarak etkinliklere son şekilleri verilmiştir.

3.4.6. Animasyon Destekli Sosyal Bilgiler Öğretim Etkinliklerinin Uygulama Süreci

Animasyon destekli Sosyal Bilgiler öğretim süreci kapsamında yine dört bölümden oluşan animasyon destekli sahneler oluşturulmuştur. Bu sahnelerdeki bölümlerde, yer alan kahramanlar, mekân ve seslendirmeler araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Sahnelerde yer alan olaylar 7.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı ve farklı kaynaklardan yararlanılarak oluşturulmuştur, kazanımlara göre videolar öğrenme ortamında uygulanmıştır. Her ders saati kırk dakikadan oluşmaktadır. Bu kırk dakikanın yaklaşık 10 dakikası animasyon destekli işlenmiştir. Animasyon destekli işlenen dersten önce ve sonra konu ile ilgili kazanımlara uygun konu sonu değerlendirme soruları sorulmuştur. Bu uygulamaların tamamı 5 haftada gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Görüşme Formu 1'in uygulanması sonucunda elde edilen veriler nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanması söz konusudur. Bu tür analizlerde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve betimlenmiş bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Bir nitel araştırmanın inandırıcılığı, nicel araştırmanın iç geçerliği ile aynı anlamı taşımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmanın inandırıcılığı için yapılanlar şunlardır: (1) Eylem fikrinin gerçekçi ve kabul edilebilir şekilde oluşturulması, (2) Eylem basamakları ayrıntılı ve anlaşılır şekilde oluşturuldu, (3) Tüm uygulama süreci görüntülendi ve örnekler eklerde sunuldu, (4) Tüm uygulama süreci adım adım tarih ve yer bilgisi verilerek desteklendi, (5) Veri toplama araçları eklerde paylaşıldı.

Araştırmanın güvenilirliği için ise, verilerin kendi aralarındaki tutarlılığı ve verilerin araştırmayı yapanlar ile araştırmayı okuyanlar için anlamlı oluşuyla sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak amacı ile eylem araştırması yapan bir başka araştırmacıdan yardım alınmış ve ilgili alan yazın ayrıntıları ile incelenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ölçme araçlarından elde edilen bulgular tablolar eşliğinde sunulmuştur.

Öğrenciye Yöneltilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.1.a. Sosyal bilgiler dersinde daha önce animasyonlarla karşılaşmalarına ilişkin görüşleri

Tablo 2. Sosyal bilgiler dersinde daha önce animasyonlarla karşılaşmalarına ilişkin görüşleri

	Temalar	Katılımcılar
Tema-1	Evet	K1,K2,K3,K4,K5,K7,K8,K14,K16,K18,K19,K21,K22,K24,K25,K26, K27,K28,K29,K30,K31,K32,K34,K35,K37,K38
Tema-1 Kodları	Derste	K3,K4,K5,K25
	Kursta	K1,K2,K18
	Sosyal Medyada	K19,K27
Tema-2	Hayır	K6,K9,K10,K11,K12,K13,K15,K17,K20,K23,K33,K36

Evet temasına yönelik olarak 26 öğrenci görüş bildirmiştir. “Evet” temasının “Derste” kodunda 4 öğrenci görüş bildirmiştir. Derste kodu altında “Kursta”, ve “Sosyal medyada” kodları yer almaktadır. Buna yönelik olarak bazı öğrencilerinin görüşleri şu şekildedir:

K1: “Karşılaştım. Arada bir kursta izliyorduk. Çok eğlenceli ve bilgilendirici.”

K5: “Son zamanlarda dersteyken karşılaştım.”

K19: “Evet, sosyal medyada karşılaşıyordum”.

4.1.b. Katılımcıların ders içinde animasyonlarla ilk karşılaştığında aklından geçenler

Tablo 3. *Katılımcıların ders içinde animasyonlarla ilk karşılaştığında aklından geçenlere ilişkin görüşleri*

	Temalar	Katılımcılar
Tema- 1	Heyecanlandırıcı, eğlenceli ve İlgi Çekici	K3,K4,K6,K7,K8,K10,K11,K12,K13,K14,K15,K16,K20,K21,K22,K27,K28,K29,K32 ,K36,K37
Tema- 1 Kodları	Eğlenceli İlgi Çekici Heyecanlandırıcı	K6,K8,K10,K11,K12,K13,K14,K15, K16, K20,K21, K27, K28, K32, K36, K37 K10, K13, K21,K22,K29 K3,K4
Tema- 2	Animasyonun Yapımı	K1,K2,K18,K19,K30,K31,K33,K34
Tema- 2 Kodları	Merak Şaşkınlık Film	K1,K2,K18,K19,K30,K31,K33,K34 K17,K23,K38 K5
Tema- 3	Pekiştireç	K9,K24,K25,K26,K35
Tema- 3 Kodları	Ders Tekrarı Sosyal Bilgiler	K9, K24, K25 K26,K35

Tablo 3’e göre araştırmada öğrencilere sorulan “Bu ders içinde animasyonlarla ilk karşılaştığında aklından ilk neler geçti?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 3 tema ve toplam 8 tane de kod oluşturulmuştur. En çok verilen cevaplar “Eğlenceli, heyecanlandırıcı, ilgi çekici” teması altında olmuştur.

Eğlenceli, heyecanlandırıcı, ilgi çekici” teması altında “Eğlenceli”, “İlgi Çekici”, “Heyecanlandırıcı” olmak üzere 3 kod oluşturulmuştur. Buna yönelik olarak bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K3: “Heyecanlandım, eğlendim ve animasyonun devamındaki olayları merak ettim.”

K6: “Eğlenceli olacağını.”

K8: “Faydalı olduğu geçti çünkü videolar ilgimi çekiyor. Ve bana göre eğlenceli olduğunu düşündüm ve de öyle oldu.”

K21: “Eğlenceli ve ilgi çekici olduğunu düşündüm.”

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.2.a. Sosyal bilgiler dersinde animasyonların kullanılmasının dersi öğrenmeye etkisi

Tablo 4. *Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde animasyonların kullanılmasının dersi öğrenme üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri*

Temalar	Katılımcılar
Tema-1 Öğrenme	K1,K2,K5,K6,K9,K12,K13,K17,K18,K19, K23,K24,K25,K26,K27,K28,K30,K31,K32,K33
Tema-1 Anlama	K1,K2,K6,K13,K17,K18,K19,K24,K25,K27,K30,K31
Kodu Akılda Kalıcı	K5,K23,K26,K28,K32
Tema-2 İlgi Çekici	K1,K3,K4,K8,K11,K12,K14,K15,K21,K22,K33,K36,K38
Tema-2 Dikkat Çekici	K3,K4,K8,K15,K21,K22, K36
Kodu Motive Edici	K3, K11
Sürükleyici	K12,K33
Etkileyici	K38
Tema-3 Beğeni	K10,K16,K20,K29,K34,K37
Tema-3 Hoşuma Gitti	K10,K16,K29,K34,K37
Kodu	
Tema-4 İyi Etkilemedi	K35

Tablo 4’ e göre araştırmada öğrencilere sorulan “Sosyal bilgiler dersinde animasyonların kullanılması bu dersi öğrenmenizi nasıl etkiledi?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 4 tema ve toplam 7 tane de kod oluşturulmuştur. Öğrencilerin cevapları kod isimleriyle tabloda gösterilmiştir. En çok verilen cevaplar “Öğrenme” teması altında kodlanmıştır. Böylece “Anlama”,

“Akılda Kalıcı“ 2 tema kodu oluşturulmuştur. Buna yönelik olarak bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K2: “Sosyal dersini daha iyi anlamamı sağladı. Normalde çok sıkılırdım ama animasyonlar sayesinde daha da eğlenmeye başladım.”

K5: “Animasyon izleyince dersin aklımda kalmasını sağladı.”

K6: “Sanki daha kolay öğrendim.”

K9: “Bir konuyu daha ayrıntılı öğrenmemizi sağladı.”

K13: “Beni motive ettirdi. Anlamamı kolaylaştırdı.”

K17: “Daha iyi anladım.”

K18: “Derslerimi olumlu yönde etkiledi ve derslerimi anlamamı sağladı.”

K19: “Dikkat çekici olduğu için dersi daha iyi anlamamı sağladı.

4.2.b. Katılımcıların izledikleri animasyonlara beğenileri ve derse katkıları üzerine görüşleri

Tablo 5. *Katılımcıların izledikleri animasyonlara beğenileri ve derse katkıları üzerine görüşleri*

Temalar		Katılımcılar
Tema-1	Evet	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K10,K11,K12,K13,K14,K15,K16,K17,K18,K19,K20,K21,K23,K24,K25,K27,K28,K29,K30,K32,K33,K34,K35,K36,K37,K38
Tema-1	Eğlence	K1,K2,K6,K7,K8,K10,K11,K12,K14,K15,K18,K19,K21,K23,K27,K30,K34,K36,K37,
Kodu	Bilgilendirici	K38
	Akılda Kalıcı	K5,K13,K16,K17,K29
	Ders	K20,K24,K28,K33,K35
		K3,K4,K25,K32
Tema-2	Hayır	K2,K9,K22,K26,K31

Tablo 5' e göre araştırmada öğrencilere sorulan “İzlediğiniz Animasyonlardan Hoşlandınız mı?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 2 tema ve toplam 4 tane tema kodu oluşturulmuştur. Öğrencilerin cevapları kod isimleriyle tabloda gösterilmiştir. En sık verilen cevaplar “Evet” teması altında toplanarak “Eğlenme”, “Bilgilendirici”, “Akılda Kalıcı”, “Ders” olmak üzere 4 tema kodu oluşturulmuştur. Buna yönelik olarak bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K5: “Hoşuma gitti. Çünkü hem komik hem bilgi verici.”

K10: “Hoşuma gitti çünkü eğlenceli ve güzeldi.”

K11: “Gitti. Eğlenceli, işe yarar ve komik animasyonlar olduğu için güzeldi.”

K16: “Evet hoşuma gitti. Çünkü bana birçok bilgi edindirdi.”

K24: “Evet gitti. Tatlı ve akılda kalıcıydı.”

K28: “Çok hoşuma gitti. Hoş bir görüntüsü vardı, aklıma kazındı.”

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.3.a. Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde animasyon kullanımının avantajlarına ilişkin görüşleri

Tablo 6. Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde animasyon kullanımının avantajlarına ilişkin görüşleri

Temalar		Katılımcılar
Tema-1	Evet	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K12,K13,K14,K15,16,K17
		K18,K19,K20,K21,K22,K23,K24,K25,K26,K27,K28,K30,K31,K33,K34,K36,K37
Tema-1 Kodu	Anlama	K5,K8,K9,K11,K13,K14,K15,K17,K20,K28,K29,K30,K33,K34
	Yarar	K6,K7,K16,K18,K19,K21,K22,K23,K24
	Sevme	K3,K12,K18,K25
	Tekrar	K10,K31,K37
	Motivasyon	K4,K27,K36
	Yüksek Not	K1,K2,K26
Tema-2	Hayır	K32,K35,K38

Tablo 6'ya göre araştırmada öğrencilere sorulan “Sosyal bilgiler dersinde animasyon kullanımının size yararı oldu mu?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 2 tema ve toplam 6 tane tema kodu oluşturulmuştur. Öğrencilerin cevapları kod isimleriyle tabloda gösterilmiştir. En sık verilen cevap “Evet” teması altında toplanmıştır. Bu temanın altında “Anlama”, “Yarar”, “Sevme”, “Tekrar”, “Motivasyon”, “Yüksek Not” 6 tema kodu oluşturulmuştur. Buna yönelik olarak bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K1: “Oldu. Normalde düşük aldığım sosyal sınavından daha yüksek notlar almaya başladım. Bu duruma çok şaşırmıştım ama bir süre sonra beni mutlu etmeye devam etti.”

K2: “Evet yararı oldu. Normalde sosyal sınavından düşük alıyordum animasyon sayesinde sınav notumu yüksek alıyorum.”

K4: “Evet, oldu. Daha çok motive oldum.”

K8: “Oldu. Birazcık daha ilgimi çekti ve de daha iyi anlamama neden oldu”.

K10: “Evet, oldu. Öğrendiklerimi tekrar etmemi sağladı.”

K12: “Evet. Derslerde sıkılmak yerine daha güzel.”

K27: “Evet oldu. Konuyu daha güzel anlamamıza ve merakla izlememize neden oldu.”

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 7'ye göre araştırmada öğrencilere sorulan “Animasyonların bu derste uygulanmasının devam etmesini ister miydiniz? Diğer derslerde de uygulanmasını ister misiniz?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 2 tema ve toplam bir tane tema kodu oluşturulmuştur. Öğrencilerin cevapları kod isimleriyle tabloda gösterilmiştir.

4.4.a. Katılımcıların animasyonların bu derste ve diğer derslerde uygulanmasının devam etmesi konusundaki görüşleri

Tablo 7. Katılımcıların animasyonların bu derste ve diğer derslerde uygulanmasının devam etmesi konusundaki görüşleri

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Evet	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K12,K13,K14,K15, K16,K17,K18,K19,K20,K21,K22,K23,K24,K25,K26,K27, K28,K29,K30,K31,K32,K33,K34,K36,K37,K38
Tema-1 Kodu	Öğrenme	K1,K2,K3,K4,K19

Tema-2	Hayır	K35
--------	-------	-----

Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde bu soruya ilişkin en fazla görüşün belirtildiği tema “Evet” teması olmuştur. Öğrencilerin bu temaya ilişkin en fazla görüş belirttikleri kod ise “Öğrenme” kodudur. Toplam 37 öğrenci bu soruya evet yanıtını vermiştir. “Evet” teması altında “Öğrenme”, olmak üzere bir tema kodu oluşturulmuştur. Bu temaya yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

K1: “Tüm derslerde olmasını isterdim. Derslerime daha yoğun çalışmamı sağlıyor ve daha iyi anlamamı sağlıyor. Bence devam etmeli.”

K2: “Tabi ki de isterim. Çünkü çok bilgilendirdi ve derslerimi iyileştirdi.”

K3: “Evet isterdim. Ara sıra bu tarz animasyonlar izlemek derse olan ilgimi artırıyor. Ayrıca diğer derslerde de uygulanmasını tabi ki de isterdim. Özellikle matematik ve fen bilimleri gibi sayısal derslerde.”

K4: “Tabi ki de isterdim. Ders sırasında bazen bu animasyonlar konuyu daha iyi anlamama yardımcı oluyor. Diğer derslerde de uygulanmasını isterdim.”

K12: “Evet isterdim. Herkes için yararlı olacağından eminim.”

K13: “İsterdim. Diğer derslerde de uygulansaydı dersler biraz daha iyi geçerdi.”

Öğretmenlere Yöneltilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular

5.1. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

5.1.a. Katılımcıların derslerde animasyon kullanımıyla ilişkin düşüncelerine ilişkin bulgular

Tablo 8. *Katılımcıların derslerde animasyon kullanımıyla ilişkin düşünceleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Öğrenme ve ilgi	K1
Tema-2	Pekiştirme	K2

Tablo 8’e göre araştırmada öğretmenlere sorulan “Derslerde Animasyon Kullanımıyla İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve sonuçta 2 tema oluşturulmuştur. Öğretmenlerin cevapları kod isimleriyle tabloda gösterilmiştir

“Öğrenme ve İlgi” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Derse olan ilgiyi artırıyor. Öğrenmeyi kolaylaştırıyor.”

“Pekiştireç” teması altındaki öğretmen görüşü de aşağıdaki gibidir:

K2: “Sürekli kullanmak bence çok doğru değil ancak gerektiği takdirde kullanmak faydalı olabilir. Konudan konuya değişebiliyor. Görsel ilişkili ya da teknoloji ilişkili konularda kullanılabilir. Özellikle konuyu pekiştirmesi açısından kullanmak faydalı olabilir.”

5.1.b. Katılımcıların yapılan uygulamadan sonra görüşlerindeki değişime ilişkin bulgular

Tablo 9. Katılımcıların yapılan uygulamadan sonra görüşlerindeki değişime ilişkin görüşleri

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Evet	K2
Tema-2	Hayır	K1

“Evet” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Evet. Öğrencilerin eğlendiğini görmek bana da keyif verdi. Ayrıca animasyonları sizin yapmanız bana kendimin de konuyla ilgili animasyon yapabileceği fikrini verdi.”

“Hayır” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Hayır. Ben zaten sıkça animasyon gibi görsel pekiştireçler kullanmaya çalışıyordum. Ancak öğrenciler açısından farklı şeyler izlemek güzel oldu.”

5.1.c. Katılımcıların animasyonların sosyal bilgiler öğretimine katkıları konusundaki görüşleri

Tablo 10. Katılımcıların animasyonların sosyal bilgiler öğretimine katkıları konusundaki görüşleri

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Görsellik	K1, K2
Tema-1 Kodu	Kalıcılık	K1, K2
	Pekiştirme	K2

İki öğretmen de animasyonların katkılarını görsellikle ilişkilendirmiştir. “Görsellik” teması altında verilen iki öğretmen görüşü de aşağıdaki gibidir:

K1: “Kavramların anlaşılmasında etkili. Canlandırma ve görsellik konunun hem anlaşılmasını hem de öğrenmede kalıcılığı artırıyor.”

K2: “Görsel ağırlıklı bir konu varsa özellikle coğrafya gibi mesela doğa afetleri anlatırken ya da haritalarda çocuğun bunu görmesi gerekli. Bu görsel konularda faydalı özellikle. Tarihte de konuyu pekiştirmek konusunda faydalı. Coğrafi konularda akılda kalıcılığını artırır.”

5.1.d. Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde animasyon kullanmanın olumlu yanlarına ilişkin görüşleri

Tablo 11. *Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde animasyon kullanmanın olumlu yanlarına ilişkin görüşleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Motivasyon	K1
Tema-2	Kalıcılık	K2
Tema-3	Görselleştirme	K1,K2

“Motivasyon” ve “Görselleştirme” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Canlandırma ve görsellik konunun daha kolay anlaşılmasını sağlıyor. Öğrenci motivasyonunu da artırıyor.”

“Kalıcılık” ve “Görselleştirme” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Görsel konularda özellikle coğrafi konularda öğrencinin anlaması zor olan konularda gerekli bir şey. Kalıcılık için özellikle.”

5.1.e. Sosyal Bilgiler derslerinde animasyon kullanmanın olumsuz yanları

Tablo 12. *Sosyal Bilgiler Derslerinde Animasyon Kullanmanın Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Teknoloji Bağımlılığı	K2
Tema-2	Yok	K1

“Teknoloji Bağımlılığı” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Bunu sürekli hale getirmemek gerekli. Dengeyi korumak gerekli. Öğrenci bazen sıkılabilir. Öğrencinin teknoloji bağımlılığını artırabilir.”

“Yok” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Olumsuz bir yanı yok.”

5.1.f. Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde animasyon kullanımıyla ilgili yaşamış oldukları sorunlar

Tablo 13. *Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde animasyon kullanımıyla ilgili yaşamış oldukları sorunlara ilişkin görüşleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Sıkılma	K2
Tema-2	Yok	K1

“Sıkılma” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Çocukların sıkıldığı durumlar olabiliyor.”

“Yok” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Herhangi bir sorun yok. Teknolojik imkan varsa rahatlıkla uygulanabilir.”

5.1.g. Katılımcıların yaşadıkları sorunlara ürettikleri çözümler

Tablo 14. *Katılımcıların yaşadıkları sorunlara ürettikleri çözümlere ilişkin görüşleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Dahil Olma	K2

“Dahil Olma” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Öyle durumlarda ben kendim öğrenciyi videoya ortak ediyorum. Videoyu durdurup soru soruyorum mesela. Ya da durdurup konuyu kendim kısa bir tekrar ediyorum.”

6.1. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

6.1.a. Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde animasyonları dersin hangi aşamasında kullandıkları ve bunun sebepleri

Tablo 15. *Katılımcıların animasyonları dersin hangi aşamasında kullanmayı uygun gördüklerine ve sebebine ilişkin görüşleri*

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Pekiştireç	K1
Tema-1	Giriş	K2

Öğretmenlerin dersin farklı bölümlerinde kullandığı görülmektedir. “Pekiştireç” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Konuyla ilgili temel bilgileri verdikten sonra kullanmak daha iyi. Soyut olarak verilen bilgilerin anlaşılmasına ve akılda kalmasına katkı sağlar.”

“Giriş” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Dikkat çekmesi ilgi arttırmak ve hazırbulunuşluk seviyesini arttırmak için giriş kısmında tercih ederim.”

6.1.b. Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde animasyonları kullanım amaçları

Tablo16. Katılımcıların derslerde hangi amaçla animasyon kullanımını tercih ettiklerine ilişkin görüşleri

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Dikkat Çekme	K1
Tema-2	Öğrenme	K2

Öğretmenlerden biri dikkat çekme amacıyla kullanırken bir diğeri ise pekiştireç için animasyonların uygun bir tercih olduğunu belirtmektedir. Animasyonlardan dersin farklı kısımlarında kullanım amacına göre yararlanılabileceği görülmektedir. “Dikkat Çekme” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Konuyu görselleştirmek, ilgiyi ve motivasyonu artırmak için tercih edilir.”

“Öğrenme” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Akılda kalıcılığı arttırmak ve pekiştireç amacıyla kullanım.”

7.1. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

7.1.a. Katılımcıların animasyonların sosyal bilgiler derslerinde etkili bir biçimde kullanılabilmesi

Tablo 17. Katılımcıların animasyonların sosyal bilgiler derslerinde etkili bir biçimde kullanılabilmesine ilişkin görüşleri

	Tema	Katılımcılar
Tema-1	Hikaye	K1
Tema-2	İhtiyaç	K2

“Hikaye” teması altında verilen öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K1: “Animasyonların içeriği bilgi vermek yerine olayın içeriğini gösteren, kavramlarla ilgili günlük hayatta yaşanabilecek durumları anlatan hikaye şeklinde olması daha ilgi çekici olur. Öğrenciler hikaye anlatımını daha çok seviyor.”

“İhtiyaç” teması altında verilen  ğretmen görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Konulara bağlı olarak kullanılması gerekir. Görsel konularda kullanılması lazım coğrafya gibi. Ancak mesela tarihi bir konuda öğrencinin öğretmenle iletişimi gerekli o zaman kullanılmamalı. Yani ihtiyaç olarak kullanılması gerekli.”

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde ortaokul 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde teknolojiyle zenginleştirilmiş Sosyal Bilgiler dersi öğretiminin öğrencilerin görüşleri ve gözlemleri açısından incelenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Bu bölümde elde edilen araştırma sonuçlarına ve daha önceki araştırmaların konuyla ilgili sonuçlarıyla tartışılmış ve araştırmaya yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Animasyon destekli öğretim yöntemi ile yapılan sosyal bilgiler dersinde uygulanan görüşme formu, gözlem formu ve kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler incelenmiştir. İnceleme sonuçlarına aşağıda detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

Çalışmanın ilk bulgusunda en çok evet yanıtına ulaşılmıştır. Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde animasyonların çoğunlukla kullanıldığını belirtmişlerdir. Ancak 12 öğrenci sosyal bilgiler dersi içinde daha önce animasyon kullanımıyla hiç karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

Çalışmanın bir diğer bulgusu incelendiğinde öğrencilerin animasyonlar hakkında en çok eğlenceli heyecanlandırıcı ve ilgi çekici ifadesini kullandıkları görülmüştür. Bunu animasyonlarla ilgili merak duyma cevabı takip etmiştir. Akaydın (2016) tarafından yapılan araştırmada kendilerine animasyonların uygulandığı grupta yer alan öğrenciler animasyonlarla ders işlemlerinin dersi anlamada yardımcı olduğunu, bu yolla ders işleminin kolay, bilgi verici, motivasyon artırıcı ve aynı zamanda eğlenceli olduğunu ifade etmişlerdir. Kazancı (2019) yılında yapılan araştırmada animasyonların Geleneksel Türk oyunlarının öğretilmesine

olan etkileri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; animasyonlar ile oyunların daha eğlenceli olduğunu ve daha öğretici olduğunu gözlemlemişler. Cevizci (2021) yılında yapılan çalışmasında da öğrencilerin yanıtları incelendiğinde öğrencilerin tamamının yapılan eğitimi eğlenceli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Çalışmanın üçüncü bulgusu incelendiğinde ise en sık verilen cevabın öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve akılda kalıcılığı arttırdığı yönünde olduğu görülmektedir. Büyükkiz, Dölek ve Kızırdıcı (2019) yılında yapılan araştırmada animasyonların deyimlerin öğretilmesine ve kalıcılığına olan etkileri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; animasyonların deyimlerin öğretilmesini olumlu yönde etkilediği ve kalıcılığını arttırdığı gözlemlenmiştir.

Çalışmanın dördüncü bulgusu incelendiğinde öğrencilerin animasyonlar için anlamayı kolaylaştırdığını, daha çok motive olduklarını ve dersi sevmeye başladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Akdoğan (2019) yapılan araştırmada ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin animasyon destekli hazırlanan fen bilimleri dersinin akademik başarılarına ve bilgilerinin kalıcılığına olan etkilerine bakılmıştır. Araştırmanın sonucunda; animasyon destekli hazırlanan fen bilimleri dersinin öğrencilerin anlamakta zorluk çektiği soyut kavramların daha iyi anladıkları ve bu kavramların geleneksel yöntemlere göre akılda daha kalıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Bircan (2013), animasyonların tarih öğretimine etkisini incelemeyi hedefleyen araştırmasında özellikle öğrencilerin değerlendirmelerinde zevkli ve sevebilecekleri tarih derslerini istedikleri; oyunlar ve etkin animasyonlu derslerle hem bilgilerinin hem becerilerinin hem de ilgilerinin artacağına inandıkları sonucuna ulaştığını belirtmektedir. Ayrıca uygulama öğretmenlerinden elde edilen dönütlere dayanılarak öğrencilerin gelecek dersi merakla bekledikleri, derste yapacaklarına ilişkin teneffüs aralarında öğretmenlerine merakla sorular yönelttikleri kısacası dersi dört gözle bekledikleri elde edilen bilgiler arasındadır.

Çalışmanın beşinci bulgusunda ise en çok verilen cevap eğlenceli olmuştur. Onu “Bilgilendirici” ve “Akılda Kalıcı” cevapları takip etmektedir. Avcı (2018) yılında yapılan araştırmada Animasyon destekli piyano öğretim yöntemine ilişkin öğrenci görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; animasyonun öğrenciler için ilginç, eğlenceli, öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve öğrenirken keyif almalarını sağlayıcı olduğu görülmüştür.

Çalışmanın altıncı bulgusunda en çok verilen yanıt araştırmaya öğrenmeyi daha kolaylaştırdığı gerekçesiyle evet cevabı olmuştur. Ayrıca ilgili alan yazında Türkçe dersinde (Özcan, 2015; Sancak, 2011; Yıldırım Kaya, 2016), müzik dersinde (Orhan, 2019) ve beden eğitimi dersinde (Öner, 2015) animasyonların kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı belirlenmiştir. Alan yazında animasyonların farklı disiplinlerde, farklı eğitim düzeylerinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç animasyonların kullanıldığı bu çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir

5.1.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Çalışmanın ilk bulgusunda öğretmen ilgiyi artırıyor ve öğrenmeyi kolaylaştırıyor derken bir diğer öğretmen de özellikle pekiştirici olarak çok iyi bir alternatif olduğunu ifade etmektedir. Bu ifadeler her iki öğretmenin de sosyal bilgiler dersinde animasyon kullanımına olumlu bir perspektiften baktıklarını göstermektedir. Kapucu (2014) Fen ve Teknoloji dersinde görsel medya

kullanımına yönelik Fen Bilgisi Öğretmenlerinin görüşlerini araştırdığı çalışmasında da öğretmenler görsel medyanın kalıcı öğrenmeye neden olduğu, anlamayı kolaylaştırdığı, ilgi ve merakı artırdığı ve zaman tasarrufu sağladığı yönünde görüşler bildirmişlerdir. Animasyonlarında bir görsel medya örneği olmasıyla bu çalışmanın sonucu ile paralellik ortaya çıkmaktadır.

Çalışmanın ikinci bulgusunda bir öğretmen evet cevabını verirken bir öğretmen hayır cevabını vermiştir. Evet diyen öğretmen ders içi animasyonların Platogon gibi uygulamalar yoluyla kendinin de yapabileceğini fark ettiğini ve öğrencilerin de eğlendiğini söylerken hayır diyen öğretmen ise zaten sık sık animasyonları sınıf ortamında kullandığını bu nedenle de bu konuyla ilgili görüşlerinde bu uygulama içinde herhangi bir değişim olmadığını ifade etmiştir. Ancak öğrenciler açısından keyifli oldu diye de ekleyerek her iki öğretmenin de konuya tamamen öğrencilerin bakış açısından bakarak değerlendirdiği konusunda ortak bir fikir vermektedir. Genç (2013) yaptığı araştırmanın sonucuna göre animasyonla yapılan eğitimin, öğretmen adayları tarafından çok faydalı bulunduğu, dersi daha kolay anlamalarını sağladığı, öğrencilerin derse ilgilerinin arttığı, konuların daha zevkli hale geldiği ve öğrenmenin daha kalıcı olduğu ifadelerine ulaşılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bulgusunda ortak cevaplardaki ortak nokta animasyonların konuyu görselleştirerek somutlaştırması ve kalıcılığı arttırması üzerine olmuştur. Daşdemir ve Doymuş (2012) ise yaptığı çalışmada 8. sınıf kuvvet ve hareket ünitesinde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine etkisini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre animasyonla öğretimin akademik başarıya ve kalıcılığa olumlu etkisi belirlenmiştir. Yücelyigit (2014) yılında yapılan araştırmada üç boyutlu animasyon filmleri ve etkileşimli uygulamaların anasınıfı öğrencilerinin görsel algı gelişimlerine etkileri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; yapılan uygulamanın çocukların görsel algı gelişiminin bazı alt boyutları üzerine etkisinin olduğu, ancak görsel algı gelişiminin bazı alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı, görsel motor beceriler üzerinde ise eğitim verilen grupta farklılıklar yarattığı görülmüştür.

Çalışmanın dördüncü bulgusunda bir öğretmen somutlaştırma ve akılda kalıcılık için konuyla ilgili bilgileri verdikten sonra pekiştireç olarak izletmeyi tercih edeceğini söylerken bir diğeri dikkat çekmek amacıyla giriş kısmında izletmeyi tercih edeceğini belirtmiştir. Khan ve Masood (2012) yılında yapılan araştırmanın sonucunda; İki grup arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Animasyon grubunun sonuçları geleneksel yöntemle göre yüksek çıktığı görülmüştür. Görsel animasyonun öğrencilerin öğrenmelerine olumlu etki ettiği gözlemlenmiştir. Zagdan Makouei (2019) yılında yapılan araştırmanın sonucunda; öğretmen adayları Goanimate programı ile animasyon hazırlamanın eğlenceli ve keyifli olduğunu belirtmiştir. Yapılan bu

animasyonların eğitimde kullanılmasının olumlu yönlerinin olduğu ve dikkat çekici olduğu sonucuna varmışlardır.

Çalışmanın beşinci bulgusunda dikkat çekme ve öğrenme temaları oluşturulmuştur. Dikkat çekme teması altında cevap veren öğretmen “Konuyu görselleştirmek, ilgiyi ve motivasyonu artırmak için tercih edilir.” Şeklinde ifade ederken öğrenme teması altında cevap veren öğretmen “Akılda kalıcılığı arttırmak ve pekiştireç amacıyla kullanırım.” Şeklinde cevap vermiştir. Daşdemir, Uzoğlu ve Cengiz (2012) yılında yapılan araştırmada; animasyon kullanımının öğrencilerin başarılarına, kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine etkisini belirlemek için öğrenci görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın grubunu 30 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda; animasyon ile yapılan eğitim öğrencilerin başarılarını, bilgilerin kalıcılığını ve bilimsel süreç becerilerini arttırdığı görülmüştür. Animasyonların öğrencilerinin düşünme gücünü geliştirdiği, konuların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olduğu, fen dersine karşı ilgilerinin arttığı gözlemlenmiştir. Karet (2020) yılında yapılan araştırmada; yavaş geçişli animasyon tekniğinin öğrencilerin fen bilimleri eğitiminde ilgi ve motivasyonlarına olan etkileri incelenmiştir.

Çalışmanın bir diğer bulgusunda animasyonların konunun görselleştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Salim ve Tiawa (2015) yılında yapılan araştırmanın sonucunda; bulgular öğrencinin soyut matematik konularını anlamasında animasyonun geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Animasyonun öğrencilerin matematiksel kavramları daha iyi anladıklarını ve öğrencilerin daha etkili düşünme biçimlerini geliştirdiği sonucuna varmışlardır.

Çalışmanın yedinci bulgusunda ulaşılan bir bulgu animasyon kullanmanın olumsuz bir yanı olmadığını söylerken bir diğer bulgu ise öğrencinin bazen sıkılabileceğini ve sürekli kullanımda öğrencinin teknoloji bağımlılığını arttırabileceği olmuştur. Yapılan çalışmalarda, eğitimde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına olumlu etkisi olduğu belirtilmektedir (Elmstrom Klenk, 2011; Gil & Paiva 2006; Gulinska & Barterzewicz 2006; Katırcıoğlu & Kazancı, 2003; Kauffman 2003; Santos, 2009).

Çalışmanın sekizinci bulgusunda animasyonların teknolojik imkân varsa ders içinde rahatlıkla uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılırken bir diğer bulgu ise çocukların sıkıldığı durumlar olabiliyor şeklinde olmuştur. Cevizci (2021)’nin araştırmasında yer verdiği gözlem formunu içeren bulgularda da 6 öğrencinin animasyonla öğretim sırasında dikkatlerinin dağıldığı, etkinliklere tam olarak istekli olmadıkları, arkadaşları ile iletişim kurmakta güçlük çektikleri, bazı haftalarda ise istenmedik davranışlar sergiledikleri sonucuna varılmıştır. Ardından gelen Çalışmanın dokuzuncu bulgusunda öğretmenlerin öğrencilerin sıkıldığı durumlarda videoya dahil oldukları yönünde bir sonuca ulaşılmıştır.

Çalışmanın onuncu bulgusunda ise derslerde kullanılan animasyonların hikayeleştirerek ve her konuda değil de sadece özellikle görselleştirme gereken konularda ihtiyaç halinde kullanılması önerilerinde bulunmuştur.

Sonuç olarak Sosyal Bilgiler dersinde animasyonla eğitimin öğrencilerin ilgisini çektiği, derse karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği, akılda kalıcılığı arttırdığı, konunun kavranmasını kolaylaştırdığı, derse ilgi ve motivasyonu olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin ise animasyon kullanımını derslerde somutlaştırmayı sağlamak, akılda kalıcılığı arttırmak, dersi pekiştirmek ve öğrenmeyi kolaylaştırarak derse karşı ilgi çekiciliği arttırmaya yönelik kullanmayı tercih ettiği ve bazen sıkıcı olabileceği düşüncesinin yanı sıra genel olarak dersi olumlu yönde etkilediğini düşündükleri ortaya çıkmıştır.

6.1. Öneriler

6.1.2. Araştırmacıya Yönelik Öneriler

- Bu çalışma Antalya’da sosyo-ekonomik yapısı karma olan bir okulda yapılmıştır. Sosyoekonomik düzeyi farklı olan başka okullarda da bu çalışma uygulanıp öğrencilerin ve öğretmenlerin bakış açıları ele alınabilir.
- Bu çalışma 7. Sınıf kademesi için yapılmıştır. Başka sınıf kademelerinde de uygulanabilir.
- Animasyon yapma sürecine öğrenciler veya öğretmenler de dahil edilebilir.
- Uygulama süresi daha geniş bir zamana yayılabilir.
- Araştırmada daha fazla sayı da öğrenci ve öğretmen görüşünden yararlanılabilir.

6.1.3. Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler

Sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki kazanımlarla ilgili her ünite sonunda interaktif animasyonlar oluşturulabilir. Böylece öğretmenler ve öğrenciler için konuya ilişkin animasyonlar çok daha kolay erişilebilir olur.

6.1.4. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Yönelik Öneriler

- Bu kurumlarda derslerde kullanılabilecek animasyon oluşturmaya yardımcı olan programlar öğretmen adaylarına uygulama yapılarak öğretilmelidir.
- Öğretmen adaylarına hangi konuda hangi aşamada ve ne için animasyonların kullanılacağına dair farkındalık kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (2000). *Etkili öğrenme ve öğretme*. Biliş Yayıncılık.
- Adnan, M. (2020). *Öğretim Teknolojilerinde Temel Kavramlar*. Kurt, A.A (Ed.). Öğretim Teknolojilerinin Temelleri. (2. Basım) içinde (s. 3-4). Nobel Yayınevi
- Akaydın, B. B. (2016). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde animasyonla desteklenmiş 5E Modeli'nin öğrencilerin akademik başarı ve tutumuna etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Akaydın, B. B. (2016). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde animasyonla desteklenmiş 5E Modeli'nin öğrencilerin akademik başarı ve tutumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361. <http://dergipark.gov.tr/ataunikkefd/issue/2774/37170>
- Akdağ, H. (2009). İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 1-14.
- Akdoğan, E. (2019). *Animasyon destekli fen bilimleri dersinin beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığına etkisi: “Maddenin Değişimi Ünitesi Örneği”*. Niğde: Ömer Halisdemir Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez No: 590600.
- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36(36), 474-489.
- Akyüz, Y. (2020). *Türk eğitim tarihi* (33. Baskı). Pegem Akademi.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim teknolojisi* (8. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alpan, G. (2008). Görsel okuryazarlık ve öğretim teknolojisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 74-102.

- Arıcı, N., & Dalkılıç, E. (2006). Animasyonların bilgisayar destekli öğretime katkısı: Bir uygulama örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 421-430.
- Arıcı, N., & Dalkılıç, E. (2006). Animasyonların bilgisayar destekli öğretime katkısı: Bir uygulama örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 421-430.
- Avcı, A. (2018). 7-9 yaş arası çocuklar için 'animasyon destekli piyano öğretim yöntemi'. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez No:505789.
- Ayas, A. (2013). *Eğitim bilimine giriş* (1.Baskı). Pegem Akademi.
- Bircan, T. Ş. (2013). *Animasyon destekli haritalarla tarih öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına ve mekân algılarına etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez No: 330237.
- Bolick, C., Berson, M., Coutts, C., & W. Heinecke (2003). Technology applications in social studies teacher education: A survey of social studies methods faculty. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 3(3), 300-309.
<https://www.learntechlib.org/primary/p/19913/>
- Bozkurt, F. (2021). Öğretmen adaylarının sınıf dışı sosyal bilgiler deneyimleri. *Journal of Qualitative Research in Education*, 28, 183-203. doi: 10.14689/enad.28.8
- Bozkurt, A. (2015). Mobil öğrenme: her zaman, her yerde kesintisiz öğrenme deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-81.
- Bulut, İ., & Koçoğlu, E. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(12), 242-258.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47945/606608>
- Büyükikiz, K. K., Dölek, O., & Kızırdırcı, F. (2019). Deyimlerin Öğrenilmesi ve Kalıcılığında Animasyonların Etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(27), 53-70.
- Chang, H. Y., Quintana, C., & Krajcik, J. S. (2010). The impact of designing and evaluating molecular animations on how well middle school students understand the particulate nature of matter. *Science Education*, 94(1), 73-94.

- Cevizci, Y. R. N. (2021). *İlkokul 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersinde Animasyon Destekli Öğretimin Öğrenci Görüş ve Gözlemleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Çakmak, V. (2016, 6-10/11/2016). *Çocuk ve dijital oyun etkileşimine etiksel bir bakış*. Paper presented at the International conference on humanities and cultural studies - IHACS, Prague.
- Çal, Ülkü T., & Demirkaya, H. (2020). The role and importance of social studies in the education of gifted students. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 25- 39. <https://doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2344>
- Çalışkan, S. (2002, Mayıs). Uzaktan Eğitim Web Sitelerinde Animasyon Kullanımı. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çelik, B. (2019). *Animasyon destekli değerler eğitimi programının akademik başarıya, derse ve bilişim değerlerine yönelik tutuma ve kalıcılığa etkisi*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Doktora Tezi, Tez No: 607497.
- Çelik, E. (2007). *Ortaöğretim coğrafya derslerinde bilgisayar destekli animasyon kullanımının öğrenci başarısına etkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez No:210285.
- Dalacosta, K., Kamariotaki-Paparrigopoulou, M., Palyvos, J. A., & Spyrellis, N. (2009). Multimedia application with animated cartoons for teaching science in elementary education. *Computers&Education*, 52(4), 741-748.
- Daşcıoğlu, K., & Şimşek, S. (2014). *Sosyal Bilgiler Eğitiminin Müfredatı*. S. İnan, (Editör). Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitime Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler İçinde. (23-35). Anı Yayıncılık.
- Daşdemir, İ., & Doymuş, K. (2012). 8. sınıf kuvvet ve hareket ünitesinde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 77-87.

- Daşdemir, İ., & Doymuş, K. (2012). Fen ve teknoloji dersinde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 33-42.
- Daşdemir, İ., Uzoğlu, M., & Cengiz, E. (2012). 7. sınıf vücudumuzdaki sistemler ünitesinde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 54-62.
- Demirtaş, H. (1999). Orta öğretim kurumlarında sorumluluğa dayalı sınıf yönetimi. *Öğretmen Dünyası*, 238, 25-38. <https://doi.org/10.31578/jeps.v5i2.19>
- Dönmez, C. (2003). *Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler: C. Şahin, (Edt). Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler İçinde.* (31-41). Gündüz Eğitim ve Yay.
- Durmaz, A. (2014). *Sosyal bilgiler dersinde etkinlik uygulamalarının öğrenci motivasyonuna etkisi.* Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Muğla.
- Eldem, S. (2020). *Mobil pazarlama stratejilerinin tüketici davranışlarına etkisi bağlamında mobil alışveriş uygulamalarının incelenmesi.* Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Elliot, S., & Miller, P. (1999). *3D studio max 2.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Elmstrom Klenk, K. (2011). *Computer animation in teaching science: effectiveness in teaching retrograde motion to 9th graders.* A Doctoral Dissertation of Philosophy in Education University of Rhode Island and Rhode Island College.
- Engle, S. H., & Ochoa, A. (1988). *Education for democratic citizenship: Decision making in the social studies.* Teachers College Press, Teachers College, Columbia University
- Erden, M. (2011) *Eğitim bilimlerine giriş.* Arkadaş Yayınları.
- Ergin, A. (1995). *Öğretim Teknolojisi-İletişim.* Pegem Akademi.

- García-Martínez, L., Fernández-Batanero, J. M., Cobos Sanchiz, D., & Luque de La Rosa, A. (2019). Using mobile devices for improving learning outcomes and teachers professionalization. *Sustainability*, 11(24), 6917 <https://doi.org/10.3390/su11246917>
- Genç, M. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayar animasyonları hakkında görüşleri: Hücre ve dokular örneği. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 9(2), 288-300.
- Gil, V. M. S., & Paiva, J. C. M. (2006). Using computer simulations to teach salt solubility. *Journal of Chemical Education*, 83(1), 170-174.
- Göçen Kabaran, G. (2020). *Dijital materyal tasarımına yönelik bir hizmet içi eğitim programının geliştirilmesi ve etkililiğinin değerlendirilmesi*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Gulinska, H., & Bartoszewicz, M. (2006). Multimedia software for representation of chemical reaction mechanism high school and college level. *Journal of Science Education*, 7(1), 14-17.
- Güler, H. (2018). *2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Taslağı'nın Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Burdur İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Gültekin, M. (Ed.) (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Gümbür, Y. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde artırılmış gerçeklik uygulaması kullanımının öğrencilerin akademik başarısına, tutumuna ve motivasyonuna etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Gündüz, Ş., Aydemir, O., & Işıklar, Ş. (2011). 3G teknolojisi ile geliştirilmiş m-öğrenme ortamları hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 101-113. <https://silo.tips/download/3g-teknolojs-le-geltrlm-m-renme-ortamlari-hakkinda-retm-elemanlarinin-grler>
- Hamzat, A., Bello, G., & Abimbola, I. O. (2017). Effects of computer animation instructional package on students' achievement in practical biology. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 12 (4) 218-227.

- Harrison, H. L. H., & Hummell, L. J. (2010). Incorporating animation concepts and principles in STEM education. *Technology and Engineering Teacher*, 69(8), 20.
- Heafner, T. (2004). Using technology to motivate students to learn social studies. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 4(1), 42-53.
<https://www.learntechlib.org/primary/p/21905/>
- Hoban, G., & Nielsen, W. (2010). The 5 Rs: A new teaching approach to encourage slowmations (student generate danimations) of science concepts. *Teaching Science*, 56(3), 33-38.
- Jones, V., & Jo, J. H. (2004, December). Ubiquitous learning environment: An adaptive teaching system using ubiquitous technology. In *Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st Ascilite Conference* (Vol. 468, p. 474).
- Kapucu, M. S. (2014). Fen ve teknoloji dersinde görsel medya kullanımına yönelik fen bilgisi öğretmenlerin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Karaçöp, A. (2010). *Öğrencilerin elektrokimya ve kimyasal bağlar ünitelerindeki konuları anlamalarına animasyon ve jigsaw tekniklerinin etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karaman, B., & Akbaba, B. (2020). Öğrencilerin hayallerindeki sosyal bilgiler dersinde bilişim teknolojilerinin yeri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 1-27.
- Karet, H. (2020). *Slowmotion (Yavaş geçişli animasyon) uygulamasının fen bilimleri eğitiminde öğrencilerin ilgi ve motivasyonuna etkisi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Katırcıoğlu, H., & Kazancı, M. (2003). Genel biyoloji derslerinde bilgisayar kullanımının öğrenci başarısı üzerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 127-134.
- Kauffman, G. B. (2003). Atomic orbitals on USEPR (the chemistry animation project). *Journal of College Science Teaching*, 32(6), 412-412
- Kazancı, Z. (2019). Geleneksel Türk çocuk oyunlarının Stop Motion animasyonları ile öğretilmesi: Bir yöntem önerisi ve öğrenci görüşleri. *Uluslararası Eğitim Spektrumu Dergisi*, 1(2), 131-151.

- Keser Özmantar, Z. (2019). *Eğitim çalışmalarında sık kullanılan araştırma türleri*. S. Turan (Ed.), Eğitimde araştırma yöntemleri içinde (s. 49-78). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Khan, F. M., & Masood, M. (2012). Effectiveness of Visual Animation-Narration Presentation on Student's Achievement in the Learning of Meiosis. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 46, 5666-5671.
- Kılıç, E. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde animasyonlarla değerler eğitiminin etkililiği*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kıncal. Y. R. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kidman, G. (2015). Facilitating Meta-learning in Pre-service Teachers: Using Integration and Slowmotion Animation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 167, 117- 123.
- Klopfer, E., & Squire, K. (2008). Environmental Detectives—the development of an augmented reality platform for environmental simulations. *Educational technology research and development*, 56(2), 203-228.
- Köç, A., Demirkaya, H., & Ünal, O. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde değerler eğitimi açısından Mehmet Akif ve safahat. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 98 – 118. DOI: 10.20860/ijoses.71491.
- Laybourne K. (1998). *The animation book: A complete guide to animated film-making – from flip-books to sound cartoons to 3-d animation*. Three Rivers Press. N.Y., U.S.A.
- López, J. M. C., & Caceres, M. J. M. (2010). Virtual games in social science education. *Computers & Education*, 55(3), 1336-1345. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.05.028>
- MEB (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB (2005). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- MEB. (2013). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi/ Animasyon Çalışmaları. http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/

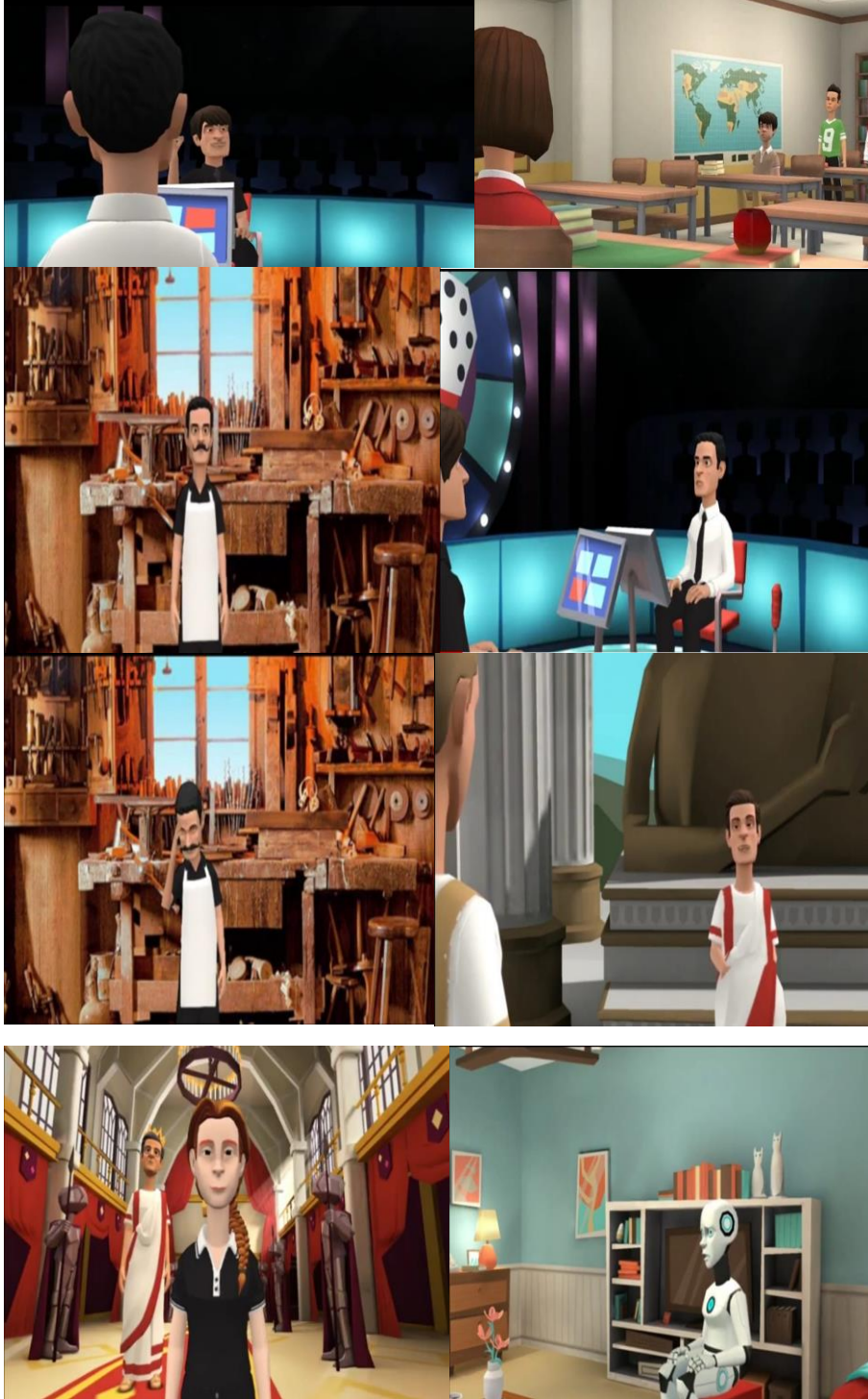
- NCSS (National Council For The Social Studies). (1993). The Social Studies Professional. 28 Washington DC.
- Nelson, P. M., Segall, A., & Durham, B. S. (2021). Between aspiration and reality: New materialism and social studies education. *Theory & Research in Social Education*, 49(3), 449-476. DOI: 10.1080/00933104.2021.1912679
- Orhan, M. (2019). *Animasyon destekli öğretimin öğrencilerin müzik dersi akademik başarısına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oruç Ş., & Ulusoy K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.
- Öner, İ. E. (2015). *Animasyon destekli 5E modeli uygulamasının öğrencilerin akademik başarıları ve motivasyonları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Özcan, M. F. (2015). 7. sınıf Türkçe dersi 'Bildirme ve dilek kipleri' konusunun öğretiminde animasyon destekli 5E modelinin başarı, kalıcılık ve tutuma etkisi. *Erzurum: Atatürk Üniversitesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez No: 418214.
- Özmen, H., & Ekiz, D. (Ed.). (2014). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış*. C. Öztürk(Ed.), Sosyal bilgiler öğretimi içinde (ss. 1-31). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, C., & Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı 62 materyaller*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Öztürk. (2006). *Sosyal Bilgiler Eğitimi*. (H. Akengin, B. Ata, Z. N. Bayzal, H. İ. Demircioğlu, A. Doğanay, M. Gültekin, . . . C. Öztürk). Pegem Akademi
- Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Safran, M. (1993). *Tarih öğretiminin eğitsel amaçları*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Sağdıç, M. (2019). Historical development of interdisciplinary teaching approaches in social studies education in Turkey. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(2), 390-403. <https://doi.org/10.7596/taksad.v8i2.2121>
- Salim, K., & Tiawa, D. H. (2015). *The Student's Perceptions of Learning Mathematics Using Flash Animation Secondary School in Indonesia*. *Journal of Education and Practice*, 6(34), 76-80.
- Sancak, H. (2011). *Ayrılma hâli ekinin (+dan) işlevleri ve ilköğretim 6. sınıf düzeyinde animasyon (canlandırma) tekniği ile öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Santos, R. S. (2009). Impact of flash animation on learning concept of matter among elementary students. Master of Science in Chemistry (MS), University of Texas-Pan American.
- Sarılarhamamı, H., & Demirkaya, H. (2021). *Özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde sosyal bilgiler dersinin yeri ve önemi*. *International Journal of Field Education*, 7(1), 131-155.
- Savaş, S., Güler, O., Kaya, K., Çoban, G., & Güzel, M. S. (2021). Eğitimde dijital oyunlar ve oyun ile öğrenme. *International Journal of Active Learning*, 6(2), 117-140.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. MEB Basımevi.
- Şengül Bircan, T. (2014). Tarih Öğretimi ve Animasyonlar. *Tarih Nasıl Öğretilir* (pp.362-370), İstanbul: Yeni İnsan.
- Şimşek, N. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretiminde CBS. *Temelli Uygulama ve Etkinliklerinin Öğrenci Başarısı ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Tay, B. (2005). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Stratejileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 209-225.
- Tekışık, H. H. (2002). Öğrenme-öğretme stratejileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 289, 1-8.
- Yanpar Şahin, T., & Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık

- Yasak, R. N. (2021). *İlkokul 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersinde Animasyon Destekli Öğretimin Öğrenci Görüş ve Gözlemleri Açısından İncelenmesi*. Elazığ Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yanpar Yelken, T. (2017). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (14. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yener, Ş. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri: Muş il örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım-Kaya, İ. (2016). *Pinokyo öyküsünün animasyon tekniği kullanılarak öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yücelyiğit, S. (2014). *Üç boyutlu animasyon film ve etkileşimli uygulamalar serisinin anasınıfına devam eden beş yaş (60-72 ay) çocuklarının görsel algı gelişimine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Zagdan Makouei, B. H. (2019). *Matematik öğretmen adaylarının çevrimiçi animasyon oluşturma süreçlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

EKLER

Ek-1 Animasyon videolarına ait bazı fotoğraflar

Ek-2 Öğrencilerin Animasyonları İzlediği Anlardan Birine Ait Fotoğraflar

Ek:3 Görüşme Formu 1

Öğrenci Görüşme Soruları

Değerli katılımcılar, aşağıda yer alan görüşme formu Danışman Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA önderliğinde, yüksek lisans öğrencisi olan Elif YILDIRIM'ın tez çalışması için hazırlanan sorulardır. Bu formun amacı, “Sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve tasarımlarının öğrencinin derse karşı olan ilgisini ve motivasyonunu arttırması üzerindeki etkisinin öğretmen ve öğrenci bakış açısından incelenmesidir.” Sorulara verdiğiniz cevaplar bu amaçlar doğrultusunda kullanılacaktır.

Değerli görüşleriniz ve çalışmamıza katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Elif YILDIRIM

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyet:

1-Sosyal bilgiler dersinde daha önce hiç animasyonlarla karşılaştın mı?

2-Bu ders içinde Animasyonlarla ilk karşılaştığında aklından ilk neler geçti?

3-Sosyal bilgiler dersinde animasyonların kullanılması bu dersi öğrenmeni nasıl etkiledi?

4-Sosyal bilgiler dersinde animasyon kullanımının sana bir yararı oldu mu?

5-İzletilen animasyonlar hoşuna gitti mi ? Neden ?

6-Animasyonların bu derste uygulanmasının devam etmesini ister miydin? Diğer derslerde de uygulanmasını ister miydin?

Ek:4 Görüşme Formu 2

Öğretmen Görüşme Soruları

Değerli katılımcılar, aşağıda yer alan görüşme formu Danışman Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA önderliğinde, yüksek lisans öğrencisi olan Elif YILDIRIM'ın tez çalışması için hazırlanan sorulardır. Bu formun amacı, “Sosyal bilgiler öğretiminde teknolojiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve tasarımlarının öğrencinin derse karşı olan ilgisini ve motivasyonunu arttırması üzerindeki etkisinin öğretmen ve öğrenci bakış açısından incelenmesidir.” Sorulara verdiğiniz cevaplar bu amaçlar doğrultusunda kullanılacaktır.

Değerli görüşleriniz ve çalışmamıza katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Elif YILDIRIM

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Yaş:

Cinsiyet:

Mezun olduğunuz Üniversite?

Meslekteki kıdem yılınız?

Görev yaptığınız okul türü?

-Derslerde animasyon kullanımıyla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

-Yaptığımız uygulamadan sonra görüşlerinizde bir değişim oldu mu ?

- Animasyonların sosyal bilgiler öğretimine katkıları konusunda görüşleriniz nelerdir ?

--Animasyonları dersin hangi aşamasında kullanmayı uygun gördünüz/görürsünüz? Bu aşamada kullanmanızın sebebi nedir?

-Derslerde hangi amaçla animasyon kullanımını tercih edersiniz?

-Sosyal bilgiler derslerinde animasyon kullanmanın olumlu ve olumsuz yanları hakkında görüşleriniz nelerdir?

- Dersinizde animasyon kullanımıyla ilgili yaşamış olduğunuz sorunlar nelerdir? Bu sorunlara ürettiğiniz çözümler nelerdir?

-Animasyonların sosyal bilgiler derslerinde etkili bir biçimde kullanılabilmesi hususunda önerileriniz nelerdir?

EK5: Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 07.03.2023-595835

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 06.03.2023
TOPLANTI SAYISI : 06
KARAR SAYISI : 93

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA**'nın danışmanlığını, **Elif YILDIRIM**'ın araştırmacılığını üstlendiği, "*Animasyon ile Zenginleştirilmiş Sosyal Bilgiler Dersinin Etkinliğinin İncelenmesi*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucuya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel MEHTER AYKIN

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ

Ek 6: Uygulama İzni

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-20-74472073
Konu : Araştırma Uygulama İzni

14.04.2023

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

İlgi : 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 202054019020 numaralı öğrencisi Elif YILDIRIM'ın "Animasyon ile Zenginleştirilmiş Sosyal ilgiler Dersinin Etkinliğinin İncelenmesi" isimli araştırmasını İlimiz Muratpaşa ilçesinde bulunan okullarda öğretmenlere ve öğrencilere yönelik uygulama isteği ile ilgili Akdeniz Üniversitesinin 24/03/2023 tarih ve 608251 sayılı yazısı Müdürlüğümüz Ar-Ge Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş olup;

Adı geçenin ilgi Genelge kapsamında 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde olmak üzere, İlimiz Muratpaşa ilçesinde bulunan okullarda öğretmenlere ve öğrencilere yönelik, Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda Eğitim Öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapması.

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25/08/2020 tarih ve 24911 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Fatma Zeynep ŞERAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR

Dr. Emre ÇALIŞKAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. No:59 Muratpaşa/Antalya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (242) 238 60 00

E-Posta: projeler07@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: <http://antalya.meb.gov.tr/>

Bilgi için: Erdal ER

Unvan : Teknisyen

Faks: 2422386111

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0b69-0507-3c73-a567-21ad kodu ile teyit edilebilir.

Ek 7: Bildirim Formu

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylıyorum:

☒

Tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐

Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir. Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Aralık, 2023

Elif YILDIRIM

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı: Elif YILDIRIM

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu:

- Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı (Lisans)

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi

- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (Gönüllü Öğretmen)
- Hüseyin Avni Çöllü Ortaokulu (Stajyer Öğretmen)
- Anıl Dilek Kişisel Gelişim Kursu (İnkılap Tarihi Öğretmeni)
- Mutlu Dahiler (İnkılap Tarihi Öğretmeni)

İNTİHAL RAPORU

ANİMASYON İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

ORİJİNALLIK RAPORU

%**15**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**15**

İNTERNET KAYNAKLARI

%**4**

YAYINLAR

%**5**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

acikbilim.yok.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**10**

2

Submitted to Akdeniz University

Öğrenci Ödevi

%**1**

3

9lib.net

İnternet Kaynağı

%**1**

4

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

5

libratez.cu.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

6

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

<%**1**

7

pdfcoffee.com

İnternet Kaynağı

<%**1**

8

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

<%**1**

9

acikerisim.akdeniz.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%**1**